

„Az országos egyház és a fenntartók segítségének, továbbá az intézmények takarékos gazdálkodásának köszönhetően azonban az intézmények a megnehezedett feltételek mellett is problémamentesen tudtak működni.”

► Iskolai ügyek – 5. oldal

„Joób Máté a pásztori tevékenység olyan területét dolgozta fel, amelyet már az őskeresztény gyülekezet is gyakorolt. Orosz Gábor Viktor disszertációjának témáját ötven éve meg se lehetett volna fogalmazni...”

► Beszélgetés új teológiai doktorainkkal – 8. oldal

„Mi ebben az extrém? Az, hogy keresztényként teszi mindezt. Hogy tud mosolyogni, ha a boltban az eladó mogorván elévágja a kívánt holmit.”

► Egyházi lapszemle június havából – 6-7. oldal

Százhusz éves a brassói magyar evangélikus-lutheránus egyházmege ► 3. oldal
„Láttam az Urat!” ► 4. oldal
Október a reformáció hónapja ► 4. oldal
Tihanyi textiltárlat ► 5. oldal
Magyar evangélikusok Nyugaton ► 10. oldal

SEMPER REFORMANDA

„... az igazi alázat sohasem vesz tudomást a maga alázatosságáról, mert ha ennek tudatában volna, máris gőgössé lenne ennek a szép erénynek a meglátásától. Sőt ellenkezőleg, tekintete teljes szívvel és minden érzékével az egyszerű dolgokon csüng, ezek az ő szeményképei, amelyeket szüntelenül szem előtt tart, és ezekkel foglalkozik, és mivel ezekre néz, nem láthatja önmagát, sőt észre sem veszi magát, legkevésbé pedig a magas dolgokat.”

► Luther Márton: Magnificat

(Takács János fordítása)

A fővárosban is felpezsdítette a kulturális életet június 24-én a múzeumok éjszakája nevű rendezvény. Az Evangélikus Országos Múzeum e napon ingyenesen volt látogatható.

FOTÓ: JÁNOSI VALI

Őszintén az iszlámról

Korunk egyik legfontosabb globális kihívása az iszlámmal való párbeszéd, pontosabban a leggyorsabban terjedő világvalláshoz való viszonyunk. A világ kereszténységének egyéni és közösségi értelemben egyaránt választ kell találnia bizonyos felvetésekre, amelyek immáron nem valamifajta néprajzi érdekességként, hanem a közvetlen környezetünkben, sőt európai országainkban élő tízmilliók hiteként látják velünk az iszlámot.

Mindenekelőtt közkeletű tévedéseket kell eloszlatnunk. Az első szerint a Nyugat-Európában élő muszlimokkal kapcsolatos kérdések számunkra nem elsőrendűen fontosak, hiszen nálunk még nem telepedtek le tömegesen, a migráció hatalmas hullámai elkerültek bennünket. Nyilvánvaló azonban, hogy átmeneti állapotról van szó.

Akárcsak Németországban, Franciaországban, Nagy-Britanniában vagy éppen Svájcban és Ausztriában, a közeli jövőben Magyarországon is muszlimok százezrei telepedhetnek le. Egyszerűen belátható úgyról van szó: a harmadik világ éhes tízmilliói és az előregedett, elkényelmesedett Európa közötti ordító különbségről, amely az elkövetkezendő évtizedekben tájainkra is muszlim emberek tömegeit sodorhatja. Miután az Európai Unióban nem létezik egységes bevándorláspolitikai, s a nemzeti kormányok is mintha csak mostanában foglalkoznának érdemben a kérdéssel, bizonyos elkésztésekről is feltétlenül meg kell emlékeznünk, ennek részletes kifejtése azonban meghaladná írásunk kereteit. Maradjunk annyiban, hogy húsz, de legkésőbb harminc éven belül Magyarország etnikai, vallási arculata is megváltozhat, és erre fel kell készülnünk.

A muszlimokkal kapcsolatos másik közkeletű tévedés, hogy Mohamed hitéből egyenesen igazolhatóak bizonyos mai politikai események. Akik így gondolkodnak, azok a Koránból származó hosszas idézetekkel szokták bizonygatni az iszlám állítólag erőszakos voltát. Meggyőződés szerint azonban az iszlám önmagában véve éppen annyira erőszakos vagy békére hajló, mint más világvallások. Ok-okozati összefüggésben vizsgálni Mohamedet és Oszama bin Ladent éppen olyan méltánytalan, mint a spanyol inkvizíciót, Pizarrót és Buffalo Billt vagy éppen George Bush katonáit méricskélteni a jézusi tanítás fényében.

Az emberek rendszerint valamifajta médiaszemüvegen keresztül látják az iszlámot. Erőszakos természetéről értekeznek, de nem ismerik magát a tanítást. Terrorista hajlamának sejteneik százmilliókat pusztán azért, mert évszázadok óta a zöld lobogót követik. Nemcsak az iszlám európai jelenlétét, de magát a válást is izekre szednék egyféle vélt felsőbbrendűség nevében. (Más lapra tartozik, hogy ugyanezen európaiak némi fájdalommal, de beletörődéssel szemlélik, hogy a kontinensünk évszázadait formáló kereszténységét kiszorítják az európai alkotmányból, befolyását tagadják, jelenlétét és történelmi szerepét relativizálják.) Pedig az iszlám világszerte tapasztalható előretörése inkább politikai, mint vallási természetű ügy. A gyarmatosítás utáni évtizedekben – és különösen napjainkban – azért gyarapodik oly látványosan a muszlim umma, azaz közösség, mert a fiatalabb nemzedékek Mohamed tanításában fedezik fel a maguk választást a globalizációs kihívásokra, az életükben megtapasztalható nyugati

jelenlétre, szellemi, gazdasági, katonai befolyásra. A fenti jelenséget tehát nem Mohamed tanításaiból, hanem egy átfogó politikai-gazdasági elemzéssel lehetne eredményesen magyarázni.

Miután követői számára az iszlám nem pusztán vallás, hanem mindenre kiterjedő életvezetés, könnyű belátni, hogy a hitélet, a szakralitás gyakran háttérbe szorul a politikai üzenetek közvetítése mögött. Erről azonban nem az iszlám alapítója tehet, hanem a mindkét oldalon fellelhető huntingtoni ember, aki folyamatos kulturális, civilizációs összecsapások terepének látja a földgolyót. Akadnak persze, akik embertársnak, nem pedig letiprásra érdemes, alacsonyabb rendű lénynek gondolják a tőlük különbözőt, de napjaink lázas, erőszakkal telt világában kétségkívül az ő hangjuk hallatszik kevésbé.

Az iszlámban nem volt reneszánsz, nem volt reformáció, de még felvilágosodás sem. A hit lényegét jelentő prófétai kinyilatkoztatás nemigen változott a mögöttünk álló évszázadokban. Ha az ember kimondja, hogy nincs más istenség Allahon kívül, és Mohamed az ő prófétája, máris a közösség tagja lehet. Az iszlámban nincs egyházszerződés, nincs papság; saját vallását öröktől való hitnek tartja a muszlim hívő. Keretei – legalábbis a kereszténységhez képest – meglehetősen egyszerűek, és éppen ezért könnyen befogadhatóak. Mindez azonban nem jelenti – hogy egy újabb közkeletű tévedést említsünk – az iszlám uniformizáltságát. Széles földrajzi kiterjedése rendkívüli sokszínűséget kölcsönöz ennek a világvallásnak, szüntiták, különbözőző síta felekezetek tarkítják az összképet.

Fontos az is, hogy az iszlámon nem szabad számon kérni a saját értékeinket. Általában véve nem vezet jóra, ha mélyen gyökerező tradíciókat, földrajzi távolságokat kísérünk áthidalni „magasabb rendű” kinyilatkoztatásokkal. Nem létezik ugyanis univerzális érték, ha csak a vallásokban nem. Ami ember és ember között származásától, hitétől függetlenül a jót közvetíti, a kereszténységben éppen úgy jelen van, mint az iszlámban. Az a tény, hogy mi, keresztények, Jézust követjük, nem elbizakodottságra, hanem éppen ellenkezőleg, megértésre és türelemre int bennünket. Hagyjuk meg a gyűlölködést azoknak, akik nem tudván szabadulni a maguk megrögzöttségeitől, mindenáron konfliktusok sorozataként értékelik a történelmet, a népek együttélését, saját életüket!

A valóság ennél egyszerűbb, amint arra Luther Márton is rámutat az *Asztali beszélgetésekben*: „Mivel minden ember sejt, sőt tudja, hogy élete mulandó, és meg kell halnia, mindegyik halhatatlanná kívánná tenni magát, hogy az emberek örökké rá gondoljanak. (...) Csak az Isten örök tisztelgetése és örökkévalóságára nem ügyel senki. Micsoda szegény emberek vagyunk!”

Pontosan erről van szó. Isten örök tisztelete és örökkévalósága helyett gyakran valamiféle szóbeli emlékműveket emelünk a saját hitünknek, vég nélkül bizonygatjuk a magunk kiválóságát, kimondva vagy kimondatlanul lefitymálva nyilatkozunk kevésbé ismert dolgokról. Pedig jó szóval mindig könnyebben elérünk a másik ember szívéhez. Ha képesek vagyunk erre, keresztényként is teljesebb életet élhetünk.

■ SZENTESI ZÖLDI LÁSZLÓ

Épüljete fel lelki házzá!

Felújított templom Tolnanémedin

► A tolnanémedi evangélikus gyülekezet 2001-ben – az egyik iskolájáért és tanítólakásáért kapott kártérítést felhasználva – elkezdte 1936-ban épített második templomának a felújítását. A munkák – az anyagi lehetőségek engedte mértékben – a következő években is folytatódtak, és a Déli Egyházkerülettől a múlt év végén kapott támogatás segítségével most fejeződtek be.

A munkálatok utolsó fázisában a falak külső szigetelését végezték el, belül „lélegző vakolatot” vittek fel, valamint felújították a templom belső terét.

A június 25-i hálaadó istentiszteletre szóló meghívó nemcsak az evangélikusokat, hanem a református és a katolikus közösség tagjait, továbbá a községből elszármazott, de a helybeliekkel kapcsolatot tartó rokonokat, ismerősöket is hívogatta. Így az eseményen mintegy százhetven-száznyolcvan voltak jelen.

Az istentiszteleten Gáncs Péter püspök az ünnepi alkalom meghívójára nyomtatott és a bejáratnál elhelyezett márványtáblára is bevészt apostoli felszólítást választotta igehirdetése alapjéjéül: „Ti magatok is mint élő kövek épüljete fel lelki házzá.” (1Pt 2,5) „A meghívó közös

öröme és hálaadásra szólít bennünket” – mondta. „Van is rá okunk, hiszen szépen megújult a templomunk. Ez azonban nem jelentheti azt, hogy minden kész, nincs több dolgunk. Most rajtunk a

FOTÓ: GYÓRI JÁNOS

öröme és hálaadásra szólít bennünket” – mondta. „Van is rá okunk, hiszen szépen megújult a templomunk. Ez azonban nem jelentheti azt, hogy minden kész, nincs több dolgunk. Most rajtunk a

építeni lehet. Kevés az erőnk a feladathoz, de Isten akar velünk újat kezdeni, azt akarja, hogy a megújult templomban felépült, megújult gyülekezet legyen” – hangsúlyozta a püspök.

Az istentiszteletet követő ünnepi közgyűlésen köszöntötte a gyülekezetet Szegey Zoltán egyházkerületi felügyelő, Andorka Árpád egyházmegei felügyelő, Lőrinczi Károly református lelkész és Kecs-keméti György nyugalmazott igazgató, a református gyülekezet presbitere. Többen küldtek írásbeli és szóbeli üdvözlöt. Az ünnep után az egyik volt evangélikus iskolában terített asztal várta a meglepeteket.

A legutóbbi népszámlálási adatok, de az egyházi felmérések is azt mutatják, hogy ma Magyarországon egyre több olyan csökkenő lélekszámú falu van, mint Tolnanémedi is, ahol egyik felekezeten sincs helyben lakó lelkész. A helyi evangélikus gyülekezet 1993 óta van ilyen helyzetben. A közösség köszönetét fejezi ki Honthegy Zolt Tamásiban lakó lelkésznek, aki több gyülekezetben végzett szolgálat mellett Tolnanémedire is átjár. Isten segítségével valamilyen megoldást kell találni arra, hogy az ilyen, emberi mértékkel mérve reménytelen helyzetben levő, még éppen csak élő gyülekezetek ne haljanak meg.

■ DR. GYÓRI JÓZSEF

Nyilatkozat

Az elmúlt hetekben az *Evangelikus Élet* és a világi sajtó hasábjain élénk, érzelmektől sem mentes vita bontakozott ki egyházunk tényfeltáró bizottságának a 2006. május 19-i országos közgyűlésen nyilvánosságra hozott jelentésével kapcsolatban. A szakmailag nem megkérdőjelezhető kutatások eredményeinek jó szándékú, de szükségképp töredékes nyilvánosságra hozatala okkal kavarta fel nemcsak az érintettek hozzátartozóit, hanem egyházunk közvéleményének jó részét is. A szükséges tanulságok levonása mellett leszögezzük, hogy továbbra is fontosnak tartjuk a tényfeltáró bizottság munkáját.

A fentieket figyelembe véve szükségesnek látjuk a bizottság működését és kommunikációs tevékenységét érintő rövid és hosszú távú stratégia mielőbbi kidolgozását. A feltárt és a feltárandó dokumentumok csak részét képezik az igazságnak, ugyanakkor megismerésük lehetőséget teremthet a reménységünk szerinti kiengesztelődésre, mely a Lélek erejével egyházunkban valódi egységhez vezethet.

Budapest, 2006. június 23.

DR. FABINY TAMÁS, GÁNC S PÉTER, ITT ZÉS JÁNOS püspökök

Közlemény

A Magyarországi Evangélikus Egyház tényfeltáró bizottsága és a Lénárd Ödön Közhasznú Alapítvány kuratóriuma június 22-én Pannonhalmán Itt Zés János elnök-püspök és Várszegi Asztrik főapát, kuratóriumi elnök vezetésével megbeszélést tartott. Tájékoztatták egymást a Magyarországi Evangélikus Egyház, illetve a Magyar Katolikus Egyház 1945 és 1990 közötti történetének feltárása területén eddig végzett munkájukról. A kutatómunka közös kiindulópontjának tekintették az egyházak üldözöttségének és kiszolgáltatottságának történelmi tényét a kommunizmus időszakában. A megbeszélés résztvevői elhatározták, hogy a továbbiakban is találkoznak, és keresik az együttműködés lehetőségeit – beleértve a közös publikációkat is.

É L Ő V Í Z

Áldó kezek

Nem csak Váci Mihály érte, hogy édesanyja áldására szorul (noha nem teljessé vált be vágya, mert fia nem a lelkészi pályát választotta). Azok közül is sokan vallják, hogy Isten áldása nélkül nem sokra mennek, akik ugyan nem járnak szülei hitének útján, de a hit gyökereiből valami mégis kiirathatatlannal megmaradt bennük. Különösen akkor, amikor nehéz út előtt állnak.

Mert könnyű akkor áldani Istent, ha sima az út. Ha egyszerűen csak beszélhetünk a célba a mások által kitaposott ösvényen. Ha fizikai erejének csiszolásával, felkészülten elsőként fut be a sportoló. Ha a tehetség diák jó hajrával színjelésre érettségizik. Az agg Simeonnak is könnyű volt karjaiba venni a gyermek Jézust a templomban, mert beteljesedett várakozása, célba ért reménysége. Ezt olvassuk a Bibliában: „...akkor karjába vette, áldotta az Istent, és ezt mondta: »Most bocsátod el, Uram, szolgádat beszéded szerint békességgel, mert meglátták szemem üdvösségedet...«” (Lk 2,28–30) Simeon könnyű szívvel mehetett el, mert életcélja beteljesedett az Üdvözítőben. De nehéz utak előtt, amikor nem látunk egyetlen reménységűt sem földi céljaink elérésére, amikor egymás után becsúdnak a kapuk, felsóhajtunk-e az énekeltövel: „De új elszárást, új erőt / Ád a te töviskoszorú?” (EÉ 461.) Ugyanis a töviskoszorú alatt áldó kezek nyúlnak ki azok felé és fölé, akik tövises utakon járnak.

Sokan vágyódnak ilyen kezek után. Szolgálati időmből most nem azokat az eseményeket kívánom felsorolni, amelyekkel Isten felemelt kezimmel áldotta meg a gyülekezeteket, a fiatalokat az oltár előtt, konfirmációkor a gyermekeket, a temetőben az elhunyt testvért hozzátartozóival együtt... Merthogy általában ezek az emberek már túl voltak a nehézségeken: az édesanya a szülés után már magához ölelheti gyermekét a keresztelekor, a konfirmandus a vizsga izgalmai után kapja az igei áldást, és egy fájdalmas életszakasz végeztével bocsátjuk el áldással az elhunytat... Olyan esetekről szeretnék inkább beszámolni, amikor a nehéz út előtt sóvárogtak az emberek az áldásra.

Még a határnyitás előtt eljött hozzám egy keletnémet család azzal a szilárd elhatározással, hogy átmenne a határon. Nem azt kérték tőlem, hogy adjak nekik tanácsot, hol tudnának a legbiztonságosabban átjutni. Egyet kértek csupán: mielőtt nekivágnak nehéz, életveszélyes útnak, amikor majd gyermekeikért is fokozott felelősséggel tartoznak Isten színe előtt, adjam mindnyájukra az áldást, hogy épen jussanak át a határon. Láttam, hogy a lebeszélés nem segít. Nem mondhattam, hogy várjanak, mert rövidesen úgyis megnyílik a határ. Nem volt akkor ilyen „profétai látomásom”. Imádkoztam, és megáldottam őket.

A másik eset az volt, amikor egy hosszú fehér szakállas, pásztorbottal járó idősebb német turista bekopogott a paplak ajtaján. Gyalog jött Németországból, és zárandokolva akart eljutni a Szentföldre. Éjszakai szállás reményében kopogtatott be a papí házba. Mivel római katolikus volt, először Sopronban is egy plébániára nyitott be. Elbeszélése szerint barátságatlanul fogadták, igazoltatták; így jutott el hozzánk, becsengetve a protestáns parókia. Őszintén felfedte kilétét, úti célját. Befogadtuk éjjelre a zárandokot. (Este még átélhette a náluk ismeretlen élményt, hogy az érettségiző diákok szerenádót adnak tanáraik háza előtt. Szokás szerint most is behívtuk őket pogácsára, üdítőre.) Másnap reggel a zárandok templomunk megtekintése után az oltár előtt azt kérte tőlem, hogy áldjam meg őt a hátralévő nehéz út előtt. Mivel útja minden állomásáról rajzokkal ellátott jegyzeteket készített, a zárandoklat befejeztével (visszafelé már nem gyalog, hanem repülővel ment) könyvet írt, és küldött belőle egy tiszteletpéldányt. Számomra ez „visszahulló áldás” volt.

Testvéreim! Ha nehéz utak előtt állunk, igénybe vehetjük az áldó kezek szolgálatát, mely jöhet lelkipásztorunktól, gyülekezetünk egy tagjától, hittestvértől vagy éppen az édesanyánktól...

■ SZIMON JÁNOS

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 3. VASÁRNAP – Lk 15,1–10

A legnagyobb öröm

A VASÁRNAP IGÉJE

Egy szép mese szerint Isten elküldte egyik angyalát a földre, hogy hozza fel onnét a legszebbet, a legbecesebbet, amit csak talál. Repült az angyal sebes szárnyakon, míg végre hosszas keresgélés után leszállt egy csatamezőn, amelyet a szabadságért és a hazáért elesett hősök vére festett pirosra. Az angyal felfogott egy cseppet a kiomló vérből, és mint a hazaszeretet ékes tanújelét vitte magával fel az égbe. A Mindenható kegyesen fogadta, s elismerte, hogy szép dolog ez, de van még ennél szebb is.

Az angyal visszarepült a földre, és ezúttal olyan vidéken szállt le, amelyen éppen pestis dühöngött. Ott látott egy fiatal férfit, aki már haldoklott a kór miatt. Földre hajolt szép, ifjú felesége, s még egy utolsó csókot nyomott a haldokló szederjes ajkára, jól tudva, hogy ezzel a csókkal ő maga is magába szívja a halálos kórt. Az angyal felfogta ezt a csókot, és mint az önfeláldozó szeretet és hűség bizonyítékát boldogan vitte magával a mennybe. Isten kegyesen fogadta, de újra visszaküldte az angyalt, hogy találjon még ennél is értékesebbet.

Az angyal szomorúan repült vissza újra a földre. Bejárt számtalan vidéket, míg nem leszállt egy ház előtt, ahol egy rabló támadott lesből a hazatérő családfőre. A szobából a nyitott ablakon

keresztül egy kisgyermek imádsága hallatszott ki: „Én Istenem, jó Istenem, becsukódik már a szemem...” Amint a rabló meghallotta ezt az imádságot, kihullott a kezéből a gyilkos szerszám, térdre esett, szeméből pedig kigördült egy könnycsepp. A megbánás, a megtérés könnycseppje. Az angyal felfogta ezt a könnycseppet, s amint az ég felé szállt vele, már messziről hallotta a mennyi seregek örvendő éneklését, hogy megtalálta a földön a legszebbet, a legbecesebbet.

Mese ez, tudom, de olyan mese, amelyik mély tartalmat hordoz. Örülnek az angyalok – és különösen örül Jézus – egyetlen bűnös megtérésének is. Mert ő nem az igazakhoz jött, hanem a bűnösökhöz. Nem az egészségeseknek, hanem a betegeknek van szükségük orvosra. A múlt vasárnapi evangéliumi ige szerint magához hívta a vendégeket a nagy vacsorára, de a meghívottak nem hallgattak rá. Most ezért maga megy utánuk. Mint a jó pásztor, aki ha észreveszi, hogy száz juhából egy hiányzik, ott hagyja a kilencvenkilencet, és megy annak az egynek a keresésére. Nem riad vissza semmi nehézségtől, semmilyen akadálytól, csak hogy megmenthesse és visszavihesse a nyájba az elveszettet.

Jézus ma is megkeresi az eltévedt ju-

hokat, hogy visszavezesse őket a nyájhoz, azt pedig, aki eddig is az ő útjain járt, még jobban magához fűzze. Először szeretettel, jószággal hívogat magához, máskor meg hatalommal, szigorúsággal. Ma áldását kínálva keres bennünket, de holnap talán súlyos próbatételek által. Newton mondta: „Úgy tesz velünk, mint gyermekeivel a jó atya. Előbb figyelmeztet, azután legyint, végre – üt.”

Csak hogy sokan sajnos nem ismernek rá az ő hívó szavára. Igen nagy azoknak a száma, akik süketek és érzéketlenek maradnak hívogató vagy dorgáló igéjére, akik egyre tovább halogatják megtérésüket. Mint a pogány Félix, aki Pál apostolt ezzel küldte el magától: „Most menj el, de ha alkalmat találok, majd ismét hívatlak.” (ApCsel 24,25) Pedig semmi sem veszélyesebb, mint a megtérés állandó halogatása. Mert „igaz, hogy az Isten megígérte a megtérőnek bűnei bocsánatát, de a holnapi napot már nem ígérte meg”. (Augustinus)

Azonban mi nemcsak a két példázat

tárgyai vagyunk, hanem magunkra is ismerhetünk a pásztorban és az asszonyban. Mégpedig olyan összefüggésben, hogy reánk is vannak bízva értékek, lelki kincsek, amelyek felett örködnünk kell. S ha elveszíténénk belőlük, keresnünk kell őket.

A cserkészek jelszava: légy résen! Nekünk is állandóan résen kell lennünk. Amint a pásztornak feltűnik, hogy elveszett egy juh, ahogy az asszony észreveszi, hogy elgurult egy drachmája, úgy kell nekünk is észrevennünk, ha lelki kincseinkből elveszett valami. A kis veszteségek előbb-utóbb összeadódnak. Az ember nem egyszerre válik rosszá, hanem fokozatosan süllyed egyre mélyebbre. A nagy bűnök jelentéktelen, kis bűnökkel kezdődnek. Ráadásul amíg hibáink kicsinyek, hajlandóak vagyunk elbagatellizálni őket. A nagyobbakra pedig mentségeket keresünk. Mindnyájan ki vagyunk téve a botlásnak. Nem ez a baj, hanem az, ha valaki nem veszi észre a veszteségét, és nem keresi meg...

Jó pásztorunk van, aki utána megy az egyetlen elveszettnek is. De te is halld meg ennek a jó pásztornak a hívását, és ne hagyd figyelmen kívül figyelmeztetését: légy mindig résen!

■ KISS MIKLÓS

Oratio œcumenica

[Lelkés:] Istenünk, mennyei Atyánk, áldunk, hogy minden bűnünkél nagyobb a te szereteted, és ezért bizalommal fordulhatunk hozzád.

[Lektor:] Tartsd meg egyházadat, és ajándékozd népednek evangéliumod békességét! Rombold le a bűn válaszfalait a benned hívók között! Szentleked tegye hatékonyá igédet, és segítse követeidet, hogy a lelki ajándékokkal a te dicsőségédet keresve szolgáljanak. Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk gyülekezetünkért. Óvd meg a bűn közösséget romboló hatalmától! Töltsd be szívünket az üdvösség örömeivel, és add, hogy közönyünket legyőzve áldozatos szeretettel forduljunk minden ínség szenvedő felé. Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Eléd tárjuk életünk minden nyomorúságát, gondját-bajját. Orvosold a bűn okozta testi-lelki szenvedést a családokban és minden emberi közösségekben! Szabadítsd meg a káros szenvedélyek rabjait! Újítsd meg életüket, hogy cselekedeteiket a hűség és az önzetlen szeretet irányítsa! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Irgalmadba ajánljuk beteg, szomorú és aggódozó testvéreinket. Gyógyítsd, oltalmazd és vigasztald őket! Emlékeztess bennünket, hogy a te akarodot béke és élet, és minden javukra van azoknak, akik szeretnek téged. Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk hazánkért, nemzetünkért. Adj

bölcsességet vezetőinknek, adj egyetértést és jó előmenetelt minden közös ügyünkben! Ébressz szívünkben felelősséget, hogy egymást jó példával segítsük, és szívesen munkáljuk embertársaink javát hivatásunkban, napi munkánkban! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Áldd meg a földet, hogy megadja termését! Gondviselő jószágod maradjon velünk életünk minden napján. Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkés:] Hallgass meg minket, Urunk, és ne úgy bánj velünk, ahogyan bűneink miatt megérdemelnénk, hanem könyörülj rajtunk végtelen irgalmas szeretet a mi Urunk Jézus Krisztusért.

[Gyülekezet:] Ámen.

„Minden jó forrása”

► Ezen a héten olvasóink szubjektív beszámolóval találkozhatnak e rovat hasábjain. Olyan intézményről lesz szó, amely az elmúlt több mint fél évszázadban meghatározó szerepet játszott az egyházzene megismertetésében, fiatalok generációjának hitre jutásában: a főtí Kántorképző Intézetéről.

Éppen harminc évvel ezelőtt egy szórványban élő – ezért egyházi szempontból hátrányos helyzetű – kislányt megkérdezett a keresztanyja, nincs-e kedve kántorképzőbe menni. Mikor igent mondott, nem sejtette, mit jelent majd számára az e helyett való találkozás.

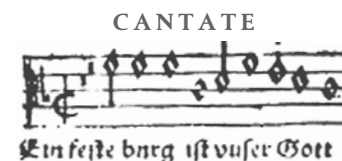
Ezeket a sorokat Fóton írom. Jelkép is lehetne: véletlen egybeesésként azon a helyszínen születik ez a cikk, amely döntően meghatározta életemet, pályaválasztásomat, sorsomat.

Nem véletlenül kezdtem szórványhelyzetem említésével: még ha akkor nem is tudatosodott bennem teljesen, de mindig éreztem a gyülekezeti közösség hiányát. Évről évre egyedül Fót volt az a hely, amely az összetartozás élményét nyújtotta, és hasonló gondolkodású társakat adott. De nemcsak a közösség, hanem a gyülekezeti énekek és a Biblia ismerete terén is hiánypótló évek voltak ezek. A mai fiatal generáció tagjai, akiknek lehetőségük van hittant tanulni,

két évig Németországban, Herfordban egyházzénét tanulhattam, ahonnan – Herbert Wulfnak köszönhetően – szakmailag megerősödve tértem haza. Ezután a szombathelyi gyülekezetben megérezhettem, milyen az, amikor valaki – hosszú érési folyamat után – rátalál a neki szánt feladatra.

Tanfolyam-vezetőségem tizenkét éve alatt munkatársaimmal együtt arra törekedtünk, hogy javítsuk a kántorképzés szakmai színvonalát. Ezt a résztvevők számának csökkentésével és zenepedagógiai tapasztaltabb előadók munkába vonásával próbáltuk elérni. A rendszerváltás után bővültek az ifjúsági munka lehetőségei, már nem csak Fóton találkozhattak a fiatalok, így végre lehetőség nyílt arra, hogy a Mandák Otthont – a lelki épülés szükségességét nem feledve – egyre inkább az egyházzene műhelyévé tegyük. Örömmel mondhatom, hogy az évek során felnőtt és lassan beérik egy olyan egyházzene-szemzedék, amelynek tagjaiban a lelkesedés és a szakmai tudás jó arányban egyesül. Ők remélhetőleg az előttünk álló nagy feladatok (például az énekeskönyv-szerkesztés) megoldásában is kiveszik majd a részüket.

A szakmai ismeretekben való elmélyülést hivatott segíteni a kántortovább-

képző tanfolyam is, amely öt éve indult útjára. Újabb terület, ahol azt érzem: felelősségem, hogy megszerzett tudásomat, tapasztalataimat továbbadjam, a nagyon különböző helyekről és helyzetekből érkező kántoroknak a nekik megfelelő segítséget nyújtsam.

Mindenkinek az életében van egy pont, amelyen – mint a föld a tengelye körül – megfordul az élete. Nekem Fót ez a pont: enélkül az életem más irányt vett volna. Ha nincs a kántorképző, nem tanulok orgonálni; nem jutok el Herfordba, ahol kinyílt a fülem az igazi muzsikálsra; nem alakítom a szombathelyi gyülekezet zenei életét, ahol rátaláltam élet-hivatásomra; nem írom meg egyházzenei doktori dolgozatomat, amely felkészített jövőbeli feladataimra.

Kívánom, hogy mindenki ismerje fel életében a saját „pontját”, az ebből kiinduló utat és Isten kegyelmének végtelen nagyságát!

■ ECSEDI ZSUZSA

LAPUNK OLVASHATÓ A VILÁGHÁLÓN IS

A WWW.EVELET.HU CÍMEN.

Ároni szolgálatban

Lelkészszenelés Monoron

FOTÓ: BODA ZSUZSA

► „Éreztem azt a szeretetet, amellyel körülvettek engem. Csodálatos és felemelő volt a confirma alatt a kör közepén állni...” – mondta Kovács Áron, miután dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke lelkésszé avatta a monori evangélikus templomban június 24-én.

Az újonnan felavatott lelkész vallásos családból származik. Lelki életét kezdetben a gyermekbiblikör, később az ifjúsági órák és a közösséget kovacsoló nyári táborok formálták. Teológiai tanulmányai alatt Göttingenben (Németország) töltötte ösztöndíjas évét. Kíváncsiságát a kumráni közösség és a Messiás-hit témája keltette fel; ebből írta diplomamunkáját. Az Öszösvetség iránti élénk érdeklődésének az eredményeként négy éven át volt az Evangélikus Hittudományi Egyetem Öszösvetségi Tanszékének demonstrátora (vagyis olyan hallgató, aki segít a tanszék munkájában), előbb Muntag Andor pro-

fessor, később Hausmann Jutta professzor asszony mellett. A Deák téri gyülekezetben töltött hatodév, a gyakorlati képzés alapos felkészülést jelentett a számára.

„Ároni szolgálatba állsz be. Áron Mózes testvére volt. Talán félnék volt, néha

talán szorongott is amiatt, hogy mit kell mondania, de tudjuk: ő beszélt Mózes helyett. Áron szolgálata kettős volt: közvetítő és hitébresztő szolgálatot végzett. Neked is ez lesz a feladatod” – mondta igehirdetésében Fabiny Tamás. „Kíváncsi vagyok, hogy – miként a meghívódon szereplő igében olvassuk (Ézs 40,31) – ebben az ároni szolgálatban szárnyalni tudj majd, mint a sas” – hangzott a biztatás.

A Sándy Gyula által tervezett monori templomban jelen lévő huszonhat lelkész közül Hausmann Jutta és Selmezi Lajos segítkezett a liturgia szolgálatában. Az alkalom emlékezetes pillanata volt a testvéri közösségként együtt zenélő Deák téri ifjúság nyílt tekintetű, mosolygó szemű tagjainak az éneklése. „S egyszer csak maguktól / gyűlnek az emberek, / együgyű szavamtól / sírásra fakadnak, / ránézniem alig kell, / s a tüz is felszökken, – / az Úr áll mögöttem” – hangzott Dsida Jenő *Egyszerű vers a kegyelemről* című költeménye Cselovszky Ferenc Deák téri igazgató lelkész megzenésítésében.

■ HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR

Szigetkerülés

Hajókirándulást szervezett a Pesti Egyházmegye *Tanítására várnak a szigetek* címmel június 24-én; a résztvevők az Aquincum nevű hajón megkerülték a Csepel-szigetet. A közel százötven fős csoport lelkesen hajózott be a kora reggeli órákban. Mindenki kapott egy szórólapot, mely a nap programján kívül énekeket és találós kérdéseket tartalmazott.

Más célja is volt a szórólapnak: segített abban, hogy a résztvevők könnyebben „elkeveredjenek” egymással, illetve hogy tíz csoportot alkossanak. A cso-

portoknak az volt a feladatuk, hogy gyülekezeteikről és lelki élményeikről beszélgessenek, illetve imaközösségé alakulva könyörögjenek Csepelért, Budapestért.

Kertész Géza józsefvárosi lelkész nyitóáhitata után Tamásy Tamásné Zsóka zuglói lelkész vezetésével vetélkedően vehettek részt a kirándulók. *Jerabek Zsuzsa* és férje, *Tibor* – mindketten cinkotai gyülekezeti tagok – szervezőkészségének köszönhetően kiváló ebéd várt a hajósokra Szigetszentmártonban. A program részét képezte a hajó fedélzetén tartott „ének-kívánságműsor”, ezt pedig *Blatniczky János* cinkotai lelkész áhítata követte, illetőleg az új egyházmegyei felügyelő, *Léránt István* szólt az egyházmegye missziói kilátásairól és terveiről.

Bár a folsó zsílip meghibásodása okozott egy kis kalamajkát, a szigetkerülés végeztével a kirándulók élményekkel föltöltek hazra.

■ GYŐRI JÁNOS SÁMUEL

A kirándulás további képei letölthetők a <http://pest.lutheran.hu/honlaprol> az Aktuális címkére kattintva.

Lelkészevangélizáció Gyenesen

FOTÓ: MENYES GYULA

Az idén június 12. és 15. között rendezték meg a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben a lelkészevangélizációt. A Gyenesdiáson tartott alkalmon – melyen a lelképásztorok házastársai is jelen lehettek – ifj. dr. Fabiny Tibor egyete-

mi tanár tartott előadást, az igeszolgálatot pedig id. Pintér Károly nyugalmazott lelkész (képünkön) végezte. Az együttlét csütörtökön pozsonyi városnézéssel, valamint csallóközi kirándulással zárult.

Szolgatársak találkozója

Ebben az esztendőben Ittész János püspök június 24-re hívta meg testvéri találkozóra azokat a nyugdíjas lelkészeket házastársaikkal együtt, akik korábban a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület területén szolgáltak, vagy jelenleg ott laknak. A győri egyházkerületi székházban tartott megbeszélésen az idős szolgatársak tájékoztatást kaptak egyházunk jelenlegi helyzetéről. A közös ebéd elfogyasztása után a nyugdíjas lelképásztorok kötetlen beszélgetés keretében oszthatták meg örömeiket és nehézségeiket a püspökkel.

FOTÓ: MENYES GYULA

Déli „családi kiruccanás”

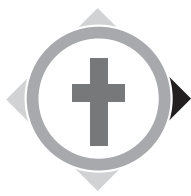

FOTÓ: DEÁK LÁSZLO

„Lelkészcsalád: esély- vagy veszélyforrás?” Többek között erre az izgalmas kérdésre keresték mintegy százan – köztük több mint harminc gyermek – a választ Bonyhádon, a Déli Egyházkerület immár hagyományos nyárkezdő családi találkozóján. A június 15–16-án tartott kétnapos együttlétet jól intonálta a nyitóáhitaton felcsendülő ének néhány sora: „Felüdülés, sport, zene, játék, / Zengjétek Istennek új éneket!” (ÉÉ 68,5) Képünk a zengővárkonyi kiránduláson készült, ahol a helyi néptáncscsoport „déli vendégmunkásokat” is megmozgatott...

Százhusz éves a brassói magyar evangélikus-lutheránus egyházmegye

ÉGTÁJOLÓ

Százhusz év – Isten örökkévalóságához képest egy villanásnyi időtörődék csupán, az erdélyi, a barcasági magyar evangélikusok életében azonban generációkon átívelő gazdag történelem. Százhusz éve annak, hogy 1886. március 25-én Török József tatrangi lelkésznek, későbbi főesperesnek és Gödri János „világi elnöknek”, hosszúfalusi ügyvédnek, valamint lelkes társaiknak a kezdeményezésére, konok kintartásuknak és több évtizedes előkészítő munkájuknak köszönhetően a brassói Európa Étterem dísztermében a tizenegy gyülekezetet képviselő negyvenhárom tagú konvent kimondhatta a Brassó megyei Ágostai Hitvallású Evangélikus Magyar Egyházmegye megalakulását. Ez volt erdélyi magyar evangélikus egyházunk önállósodásának első mérföldköve, egy sajátos történelmi helyzet következménye.

Erre a kiemelkedő történelmi eseményre emlékezve adtunk halál Istennek május 24-én a barcasági Csernátfaluban ünnepi istentiszteletet és jubileumi

közgyűlés keretében, melynek mottójául a *Százhusz év – és annak tanulságai* ünnepi előadás címe szolgált. Az alkalmon több százan – lelkészek, presbiterek, hívek és ökumenikus vendégek – adtak hálát Istennek az egyház nagyszerű ajándékáért. Azért a „látható egyházért”, amelynek része a százhusz éve önállósult brassói magyar evangélikus egyházmegye is. Valljuk, hogy mi, barcasági evangélikus magyarok Jézus Krisztus anyaszentegyházába tartozunk, és az anyaszentegyház teljességének minden látható jele bennünk van.

Hálát adtunk azért is, hogy százhusz évén át – minden megrázó történelmi megpróbáltatás, közösségi és egyéni tragédia ellenére, örökös emberi ellentétek, kicsinyes hatalmi és anyagi vonatkozású küzdelmek dacára – megmaradtunk testvéri egységben, mert ő, megváltó Urunk megtartott minket Lelkének erejével. Ezzel a felülről kapott erővel tudtuk testvéri közösségben építeni az ő országát, keresni szent akarát, hittel és töretlen hűséggel szolgálva azt a nemzetközösséget, melyet szolgálni legszentebb hivatásunk. Ezt a hitbeli, lelki, szellemi szervezeti egységet megőrizni, megtartani, tovább építeni Istenről kapott feladatunk, kötelességünk.

Pál írja: „Nem tudjátok, hogy ti Isten temploma vagytok, és az Isten Lelke bennetek lakik?” (1Kor 3,16) Ennek a templomnak, Isten

Lelke élő templomának mi vagyunk az egymásra épülő, egymást megtartó, szép egységbe illeszkedő építőkövei. Legnagyszerűbb, Istentől kapott hivatásunk összetartani és szüntelenül fejleszteni ezt az egybeilleszkedő szerkezetet, és beépülni az élő kövek lelki templomába. Ez az általunk is épülő templom pedig a hit és a szeretet közössége, Jézus Krisztus áron megváltott, új életre meghívott népe – ez a mi anyaszentegyházunk. Említettem a Gödri Jánosok, Török Józsefek és társaik konok kintartását, melynek egy másik gyümölcse a mi erdélyi egyháztörténetünk talán legszebb része.

1874-ben Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi miniszter brassói látogatása alkalmával találkozott a „csángók vilámlakúdságával”. Ekkor értesült a barcasági magyar evangélikusoknak a szász egyházból való kiválási szándékáról, és nemtetszésének hangot adva kijelentette: „Az elszakadás nem az én dolgom, de azt előre megmondom, hogy nem fogom megengedni azt, hogy valamelyik magyarhoni szuperintendenciához csatlakozzanak.” E kemény szavak ellenére – melyekhez az anyaországi politikusok részéről lassan hozzászórtunk – a konok és kintartó küzdelem eredményeként 1886. március 25-én megalakult az önálló magyar egyházmegye. 1886. április 9-én kérték a Tiszai Egyházkerületbe való felvételüket. Ugyanezen esz-

tendő őszén mind a Tiszai Egyházkerület késmárki közgyűlése, mind a „magyarhoni evangélikus egyházak” 1886. október 13-i budapesti egyetemes közgyűlése hivatalosan is kimondta és megerősítette a csatlakozást, nevezetesen a brassói egyházmegyének a Tiszai Egyházkerületbe kilencedik egyházmegyeként való felvételét.

A sors iróniája, hogy Trefort miniszternek, aki annak idején határozottan kijelentette, hogy nem támogatja sem az önálló egyházmegye megalakulását, sem a magyar evangélikus egyházhoz való csatlakozását, 1887. szeptember 21-én azt kellett leírnia, hogy a császár tudomásul vette és megerősítette az új egyházmegyének a kiválásáról és a Tiszai Egyházkerülethez való csatlakozásáról szóló határozatot.

Bár evangélikus egyházunk számarányát tekintve – leszámítva egy néhány évtizedes időszakot a 16. században – sohasem volt a nagy, a többségi népegyház Magyarország egyetlen történelmi régiójában sem, mégis a Kárpát-medencében kultúránk fejlődésében igen jelentős szerepet töltött be, elévülhetetlen érdemeket szerzett. Templomaink, iskoláink, gyülekezeti, művelődési otthonaink, karitatív és oktatási intézményeink által nemzetünk életében – mondhatnám – arányunkon felül teljesítettünk. Ebből is következik, hogy sohasem a

menyiség volt és lesz az egyedüli döntő kritérium, hanem sokkal inkább a minőség. Ez pedig hatványozottan igaz a kettős kisebbségi sorhelyzetben élő erdélyi egyházra.

Az igazi nagy kihívás, a legszebb eszmény népünk és egyházunk számára a jövőt illetően az lesz, hogy megvalósítsuk, megéljük a *Németh László, Bibó István és Reményik Sándor* nevével fémjelzett „minőség forradalmát”. A minőségi fejlődés és az igényesség kell, hogy jellemezze hitünket, életünket, szolgálatainkat, egész gondolkodásunkat, tetteinket és nem utolsósorban jellemünket, erkölcsi magatartásunkat. Mindehhez azonban hozzá kell tennem, hogy ez csak akkor lesz lehetséges, ha a felülről kapott, Isten Lelke által inspirált minőségi lét fogja rászórni a fényét arra az emberi közösségre, amelyben szolgálunk adatott, és ott áldással, gyümölcsözővé, új életre válik.

Adorjány Dezső Zoltán püspök Erdélyi Egyházkerület

Vendégségben a bajor diakóniai szolgálatnál

FOTO: MENYES GYULA

A bajor diakóniai szolgálat (Diakonisches Werk Bayern) évi fogadását ebben az esztendőben Würzburgban rendezték meg június 19-én. Az alkalmon egyházunkat Ittész János, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-pü-

pöke képviselte. Egyházunk vezetője találkozott dr. Ludwig Markerttel, a szolgálat elnökével (képiünkön). Útja során megbeszélést folytatott Erlangenben a Martin-Luther-Bund főtitkárával, dr. Rainer Stahllal is.

Missziós hétvége Nagyváradon

▶ A Nagyvárad Evangélikus-Lutheránus Egyházközség tartalmas programot szervezett június második hétvégéjén Magyarországi Evangélikus Egyház missziói központjának a segítségével.

A jelen levő gyülekezetet e sorok írója, helybeli lelkész köszöntötte, majd Katalan Tünde kántor bevezető orgonajátéka nyitotta meg az esti programot. A szombati nap első kulturális eseménye a Gyula testvérek zenés-énekes összeállítása volt. Szívhez szóló muzsikájuk ismét magával ragadta a nagyváradai hallgatókat. Nemcsak a koncert címe, hanem a tartalma és a hangulat is igazolta: mily jó a testvéreknek, „amikor az atyafiak együtt muzsikálnak”!

Az est keretében Dobozi Sámuel és Fekete Gy. Viktor budapesti másodéves evangélikus teológushallgatók gitárszámokat adtak elő. Hayek Péter nagyváradai nyomdász, irodalomkedvelő Ady- és Reményik-költeményeket szavalt, majd Szeverényi János missziós lelkész tartott előadást Hit és felelősség címmel. Dávid király életének mélypontjaira figyelve hangsúlyozta a lelki megújulás lehetőségét és szükségességét. Csabay Árpád

nagyváradai segédlelkész köszönő szavai után az est közös énekléssel zárult. Ezután a fiatalok csoportja a jó hangulatot tovább éltetve együtt vacsorázott a meghívott vendégekkel a gyülekezeti teremben.

A vasárnapi istentiszteletre megtelt a Körös-parti templom. Több mint kétszázan jöttek el különböző felekezetekből; az evangélikus gyülekezet minden korosztálya képviseltette magát. A valóságos és az evangélikus óvoda gyermekei szavalatokkal, énekekkel tűzdelt műsorral szolgáltak Urs Leonóra óvodai hitoktató vezetésével. A gyülekezet kórusát Katalan Tünde dirigálta; közreműködésük ráhangolta lelkünket Szeverényi János igehirdetésére. Az Ézs 6,1–21 alapján tartott prédikáció közvetlenségével, egyszerű, de mély mondanivalójával sokak szívén nyitott ajtót Istennek. Az ifjúság énekszámokkal, imával és bibliai idézetek felolvasásával örvendeztetette meg a megjelenteket. A liturgiát e sorok írója végezte, majd a nagyváradai evangélikusok nevében köszönetet mondott a szolgáltatóknak.

A nőszövetség minden jelenlétét meghívott arra a szeretetvendégségre, amely a missziós jellegű rendezvényt zárta.

■ MÁTYÁS ATTILA

Átadták az első Fébé-díjakat

A közelmúltban adtunk hírt arról, hogy a Fébé Evangélikus Diakonissza Egyesület megalapította a Fébé-díjat. Az elismerést az egyesület választmányának jóváhagyásával évenként ítéli oda a tárgyévben kiválasztott három iskola tantestülete azoknak az evangélikus diáknak, akik a tanév során a felebaráti szeretet vagy az irgalmasság szép cselekedetének kiemelkedő példáját adták iskolatársaiknak.

Első alkalommal a 2005/2006-os tanév végén, a tanévzáró ünnepségeken került sor a díjak átadására. Ebben az esztendőben a Budapest-Deák Téri Evangélikus Gimnáziumban Bibok András 10/a osztályos tanuló érdemelt elismerést, aki egy balesetet szenvedett iskolatársát

elsősegélyben részesítette, majd a mentőket is értesítette. A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium díjazottja Márkus Pál 11/a osztályos tanuló lett, aki rendszeresen és önként segít édesanyja munkahelyén, egy szociális otthonban. Az osztálytársait is elvitte ide egy alkalommal, hogy részt vehessenek a segítő szeretet gyakorlatában. A soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskolában Czinder Krisztina 4. osztályos tanuló vehette át a díjat, aki egy csökkentlátó osztálytársának segít évek óta a tanulásban.

Isten áldja meg fiatal testvéreink életét, s az ő példájuk indítson másokat is arra, hogy felismerjék: szeretni jó!

■ VEPERDI ZOLTÁN

Új megyés püspökök

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Titkárságának a közleménye szerint XVI. Benedek pápa elfogadta Konkoly István lemondását a szombathelyi megyés püspöki tisztról, és utódjául kinevezte Veres András egri segédpüspököt, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkárát. Elfogadta továbbá Gyulay Endre lemondását a szeged-csanádi megyés püspöki tisztról, és utódjául Kiss-Rigó László esztergom-budapesti segédpüspököt nevezte ki.

„Láttam az Urat!”

Az LVSZ AIDS-világtanácskozása Nairobiban

„Azt akarom, hogy a lelkészeim életüket mentesnek, nem pedig, hogy halottakat temessenek.” (Egy botswanai evangélikus püspök)

Az egyház feladata az, hogy profetikussá és mai legyen. Szóljon hozzánk – de mindnyájunkhoz. Szóljon most – de lásdon messze előre. Hirdesse az igazat – de az örömet is. S mindezt gyöngéden, féltő szerelemmel.

Az egyház járjon Jézus Krisztus lába nyomában. Merjen odalépni a kizsátozottakhoz is. Jézus Krisztus lába nyomában járjon. Merjen befogadó közösség lenni a lenézettek és a kinezettek felé is. Jézus Krisztus lába nyomában járjon. Merjen gyógyító közösség lenni az alkoholisták, a drogosok, az AIDS-esek, a fölfuvalkodottak, a depressziósok, a kiábrándultak számára is. Jézus Krisztus lába nyomában járjon. Merje kézen fogva a gyülekezetbe vezetni a roma családokat. Jézus Krisztus lába nyomában járjon.

Merje meglátni a nőben az embert, az emberben a társat. Jézus Krisztus lába nyomában járjon. Merje a tanítványok ellenében középre állítani a gyermekeket és kiválasztani az ifjakat. Jézus Krisztus lába nyomában járjon. Úgy éljen, hogy a vak is lássa: Isten országa élet és valóság, itt és most, közöttünk, visszavonhatatlanul.

Ilyen következtetésekre jutottunk Kenyában, Nairobiban június 6. és 9. kö-

zött a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) AIDS-világtanácskozása tanácskozásán. Mi, püspökök, lelkészek, női és ifjúsági vezetők, orvosok.

Föltettük mind magunk, mind pedig az egyházaink számára ama kényes és fájón őszinte kérdést: a probléma vagy a megoldás része vagyok-e? Mert a lehetőségünk megvolt rá, tisztában voltunk a hogyannal is, anyagi források is a rendelkezésünkre álltak, de hiányzott belőlünk az akarat.

Vajon ki dobja most az első követet? Aki elfordítja a tekintetét, vagy aki megvételével mér végig? Aki nem ad pénzt gyógyszerre, vagy aki nem akarja lakásába fogadni rá szegényt hozó testvérét? Aki ujjal mutogat rá, vagy aki összesűg a háta mögött? Aki nem akarja meghívni, vagy aki nem jön el, ha ő is ott lesz? Aki hazudik neki, vagy aki féligazságokkal veszi körül? Aki nem meri nevén nevezni a dolgokat, vagy aki nem meri fölemelni a szavát az igazságtalanságok ellen?

„Bizony, mondom néktek, amikor megtették ezeket akárcsak egyvel is a legkisebb atyámfiai közül, velem tették meg” – mondta Jézus Krisztus (Mt 25,40).

A mi elsődleges feladatunk az, hogy megteremtjük az élet kultúráját. Nem pedig az, hogy az őseinktől örököltbe merevedjünk bele, kerüljön az bármibe vagy bárkibe. A reménység nagykövetének nevezett ki bennünket Istenünk. Az

örömhír nagykövetének nevezett ki bennünket Istenünk. Az erő is tőle jön, hogy e hivatásunkat betölthessük. Merjünk őreá hagyni magunkat!

Az egyház Krisztus teste (lásd 1Kor 12). Krisztus teste HIV-pozitív. Krisztus teste már napok óta nem evett. Krisztus teste már napok óta nem ivott. Krisztus testét kizárták az utcára. Krisztus testét nem engedik be a gyülekezetbe, mert beteg, mert roma, mert kínai, mert meleg, mert szegényellivaló. Krisztus testét már nem feszítik meg, mert eltörölték a halálbüntetést; egyszerűen csak megkeserítik és ellehetetlenítik az életet.

Krisztus a testben vitte föl bűneinket a keresztfára...

Kyrie eleison! Simon, Jóna fia, jobban szeretsz-e engem, mint ezek? Kyrie eleison! Uram, te mindent tudsz; te tudod, hogy szeretlek téged. Kyrie eleison! Uram, könyörülj rajtam! Kyrie eleison!

És csak egy vagyok, de én mégis egy vagyok.

Én nem tudok mindent megtenni, de én tudok valamit tenni.

Amit meg tudok tenni, meg kell tennem.

És – Isten kegyelméből – meg is teszem.

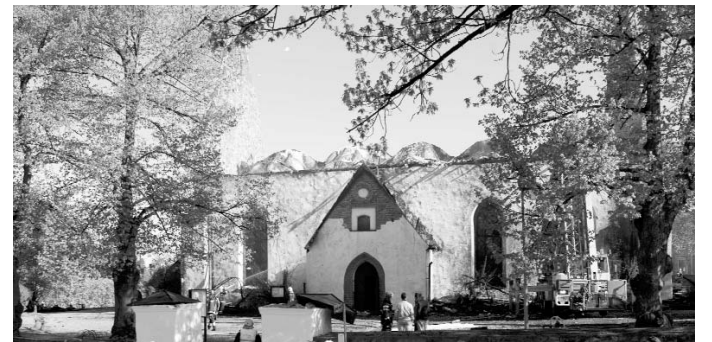
Ámen.

■ ROZS-NAGY SZILVIA

Leégett a porvoo-i székesegyház tetőszerkezete

Teljes mértékben leégett a sokak által jól ismert porvoo-i székesegyház (Finnország) tetőszerkezete május 29-én. Csak a szakszerű és gyors oltás mentette meg a templom belsejét. Az 1400-as években épült templomot, mely szorosan hozzákötődik a finn nemzet identitásának kialakulásához, valószínűleg fiatal hülligánok gyújtották fel. A feltételezett elkövetőket másnap el is fogták. A tragédiát követő napon a város lakói közös áhítatot tartottak a főtéren, amelyen több püspök is jelen volt. Az újjáépítési munkálatok várhatóan tízmillió euróba fognak kerülni (2,7 milliárd forint).

▶ Kotimaa

Október a reformáció hónapja

Ülésezett az ökumenikus tanács elnöksége

Lassan tizenöt esztendeje, hogy a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsában (MEÖT) együttműködő református, evangélikus, baptista és metodista egyházak útjára indították az országos protestáns napok (OPN) rendezvény sorozatát. Az elmúlt időben ennek keretében több mint ezer regisztrált (a világban talán több ezer) programot rendeztek meg az ünnepi istentiszteletektől kezdve a vetélkedőktől, a konzultációkig, a kulturális és tudományos programokon keresztül a generációs vagy tematikus találkozókig és a sportrendezvényekig. A sok felemelő élmény és tanulságos tapasztalat alapján az OPN-bizottság bizonyos módosítási javaslatokkal állt elő, amelyek alapján az elnökség az alábbi fontos döntéseket hozta.

A rendezvény sorozat tartson egész októberben, ezzel az elnevezéssel: Október a reformáció hónapja. Ezáltal egyrészt több esemény megrendezésére és összehangolására lesz lehetőségünk, másrészt pedig e cím önmagában is utal azokra a gyökerekre, értékekre, amelyeknek a kifejezésére és megélésére törekszünk. Az idei rendezvények bibliai alapvetése – tekintettel a Bocskai-szabadságharc és a 56-os forradalom évfordulójára is – így hangzik: „Ha tehát a Fiú megszabadít titeket, valóban szabadok lesztek.” (Jn 8,36)

A nagy népszerűségnek örvendő kulturális est a jövőben a rendezvény sorozat első nagy eseménye lesz. Ennek jegyében az elnevezése ezentúl a következő lesz: A reformáció hónapjának ünnepélyes megnyitója. Az idén ezen ünnepélyes megnyitóra a Budapest XII. Kerület Hegyvidék Önkormányzata Művelődési Központjában (a MOM Művelődési

Házban) kerül sor október 8-án 17 órai kezdettel. A megnyitón egyaránt helyet kapnak egyházi, gyülekezeti csoportok, valamint közismert, professzionális előadók. Ennek jegyében szerepel a műsorban például a Lutheránia kamarakórus, a Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolájának színjátszó csoportja, az Erkel zenekar, Snyovszki Szilvia színművész és Széles Tamás előadóművész. Az ünnepi előadás megtartására Gergely András nyugalmazott nagykövetet, egyetemi tanárt kérjük fel.

Szeretnénk a szélesebb nyilvánosságból megnyerni a közönséget, ezért a belépőket – méltányos, 500 forintos áron – programszervezőkön keresztül is terjeszteni kívánjuk. Ugyanilyen léptékű adományt remélünk azoktól is, akik a gyülekezeteken keresztül igénylik a jegyeket. Ez a hozzájárulás – reményeink szerint – abban is segít, hogy kiszámíthatóbban tudjuk a helyeket biztosítani. Ezért már most, ezúton is kérjük az érdeklődő gyülekezeteket és testvéreket, hogy legkésőbb augusztus 31-ig rendeljék meg a helyszín miatt is korlátozottan elérhető jegyeket az ökumenikus tanács irodájában (telefon: 1/371-2690; e-mail: oikumene@meot.hu; 1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.).

Az elnökség döntött arról is, hogy az országos reformációi istentisztelet ettől az évtől kezdődően mindig az október 31-ét megelőző vasárnap délután 6 órakor lesz megrendezve váltakozó helyszíneken. Így ez az országos rendezvény nem utközik a – minden protestáns gyülekezet számára oly fontos – gyülekezeti reformációi istentisztelettel. Ebben az esztendőben az országos reformációi isten-

tiszteletnek a debreceni református Nagytemplom ad otthont október 29-én este 6 órakor. A 16. századi reformációban gyökerező egyházak Krisztusban való testvériségét ezen az istentiszteleten azáltal is megélhetjük, hogy megterítjük az Úr szent asztalát. Hisszük, hogy ez az istentisztelet teljes spirituális élményt nyújt majd, és az igében való növekedést, a testvériségben való erősödést, illetve az egyházzenében való gyönyörködést fogja jelenteni.

Az elnökség továbbá meghatározta a III. európai ökumenikus nagygyűlés két magyarországi rendezvényét, a 2007. január 25-re tervezett gyulai ökumenikus találkozót és a 2007. áprilisára tervezett budapesti közép-európai ökumenikus találkozót. Ezenkívül az elnökség meghallgatta és jóváhagyta az ökumenikus tanács bizottságainak a munkájáról szóló főtitkári beszámolókat. Két dolgot szeretnénk kiemelni belőlük. Az egyik az a kezdeményezés, hogy a vegyes házasságra készülő és a vegyes házasságban élők lelkipásztori gondozásának elősegítésére egy protestáns, ortodox és római katolikus teológusokból álló bizottság – elvi és gyakorlati szempontokat egyaránt figyelembe véve – segédanyagot hozzon létre. A másik pedig az az esemény, amelynek keretében a Teológiai Bizottság tagjai – Németh Pál szakértő jelenlétében – informatív megbeszélést folytattak a Magyarországi Muszlimok Egyháza képviselőivel. Ez utóbbi két programot a magyarországi történelmi egyházak által 2002 októberében aláírt Charta Oecumenica szelleme és elkötelezései is indokolják.

■ DR. BÓNA ZOLTÁN, a MEÖT főtitkára

Iskolaügyek

Beszélgetés Mihályi Zoltánnal

► A nyár egyesek számára a szabadság és a pihenés, mások számára a gondtalan nyári szünet időszaka. De mint minden esztendőben, az idén is szép számmal akadnak olyanok – a maturálók és az egyetemre, főiskolákra jelentkezők személyében –, akik nem csupán a kánikula miatt verejtékeznek, hanem az érettségi vizsga megpróbáltatásai is megizzasztják őket. A Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási Osztályának vezetőjével, Mihályi Zoltánnal diskurzusunk kezdetén azokról esett szó, akik ebben az évben fejezik be evangélikus iskolákban folytatott tanulmányaikat. Ezután általában az egyházi oktató-nevelő intézmények múlt tanévéről beszélgettünk.

– A 2005/2006-os iskolaév végén a középszintű evangélikus oktatási intézményekből mintegy ezeregyszázan ballagtak el, és tettek közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgát. Az írásbeli vizsgák időszaka május 5-én, a szóbeliké emelt szinten június 15-én, középszinten június 19-én kezdődött, és július 1-jéig tart.

– Az egyetemi felvételt kiváltó új, kétszintű érettségi rendszer tavaly sok gondot okozott, a sajtó tele volt a tételek körüli botrányról szóló híradásokkal. Idén is adódtak problémák?

– A 2005/2006-os iskolaév végén a középszintű evangélikus oktatási intézményekből mintegy ezeregyszázan ballagtak el, és tettek közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgát. Az írásbeli vizsgák időszaka május 5-én, a szóbeliké emelt szinten június 15-én, középszinten június 19-én kezdődött, és július 1-jéig tart.

– Amikor anyagi kérdésekről beszélünk, meg kell különböztetnünk egymástól a szeptembertől augusztus végéig tartó tanévet, illetve az úgynevezett költségvetési évet, amely január 1-jével kezdődik, és december 31-én zárul. A költségvetési év során foganatosított anyagi

Evangélikus óvodáink, iskoláink közül például több is jeles jubileumra emlékezhetett...

– Eddigi tizennygy óvodánk között akad olyan, amely már több mint másfél évtizede fennáll. Az orosházi Hajnal Evangélikus Óvoda pedig ez évben ünnepelhette fennállásának tizedik évfordulóját. Minden ilyen, a kisgyermeket nevelő intézmény nagyon fontos, hiszen itt kezdődik a keresztény hitre és értékre való nevelés. A betöltött férőhelyek és a helyenként tapasztalható túljelentkezés is azt bizonyítja, hogy a szülők felismerték ezt, és nyugodt szívvel bízzák gyermekeiket a felkészült óvopedagógusokra egy-egy szép környezetben lévő, jól felszerelt evangélikus óvodában.

– „Eddigi tizennygy óvodánk között” – mondotta. Ez „eddig” szó használatával a kisdédvők számának növekedésére vagy csökkenésére kívánt utalni?

– Az öröndetes növekedésre. A soproni Evangélikus Általános Iskola ugyanis óvodával bővült. Nem mellesleg ősszel nyitja meg kapuit egy új evangélikus általános iskola is, a szarvas-újtemplomi gyülekezethez kapcsolódva.

– Szarvason tehát majd ősszel rendeznek ünnepi összejövetelt az evangélikus általános iskola indulása alkalmából. Felekezetiünk több gimnáziumában, szakközépiskolájában azonban már korábban visszagondolhattak a kezdetekre...

– Az általános iskolák közül a soproni, valamint a Nyíregyházi Evangélikus Általános Iskola tanárai és diákjai idézheték fel a tíz évvel ezelőtti újraindulást, illetve alapítást. Nem szabad elfeledkeznünk arról sem, hogy a nagy múltú bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium 2006-ban alapításának kétszázadik, a Békéscsabai Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény pedig százötvenedik évfordulóját ünnepelhette. Szeptemberben a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium jubilál; a 2006/2007-es tanév kezdetén veszi kezdetét az intézmény fennállásának kétszázadik évfordulójára emlékező ünnepségsorozat. Ugyancsak ebben a tanévben ünnepli fennállásának negy-százötvenedik évfordulóját a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium (Líceum) és Kollégium.

– És 2006 nyarán még „ünnepelnek” az evangélikus iskolákban dolgozó tanítók és tanárok is – az országos evangélikus pedagóguskonferencián.

– Mint minden évben, az idén is megtartjuk az említett tanácskozást. Július 3. és 5. között szeretettel várunk mindenkit Békéscsabára, ahol ezzel az összejövetellel zárul a helyi evangélikus iskola jubileumi éve.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

FOTO: BODA ZSUZSA

– A kétszintű érettségi – vagyis a középszint, amely gyakorlatilag a régi számonkérési rendszerhez hasonlítható, és az emelt szint, azaz egy más pontozási rendszerű, az egyetemre, főiskolákra való bejutást nagyban elősegítő vizsgaforma – 2006 nyarán nem jelentett nehézséget, a tételek körül nem volt baj. De az tény, hogy ez az új rendszer többletterhet jelent mind az intézmények, mind a pedagógusok számára. A felkészítés és vizsgáztatás új módszertanának elsajátításához a pedagógusoknak külön tanfolyamot kellett elvégezniük, amelyet a történelmi egyházak közös szervezésében Budapesten, a Katolikus Pedagógiai Intézetben tartottunk.

Ezenkívül több az adminisztráció, a papírmunka, és a megvalósításhoz a korábbi gyakorlathoz képest több szervezésre van szükség, különösen akkor, ha egy-egy evangélikus iskola az emelt szintű érettségi vizsgaközpontja is egyben.

– Említette, hogy ez az új rendszer szervezé-

természetű változtatások a tanév mentében jelentenek zökkenőt. A 2006-os költségvetési évben nehezedett a közoktatás, így az egyházi oktatás helyzete is. A tavalyi évhez képest tíz normatíva szűnt meg, a finanszírozást tekintve ez körülbelül százmillió forint csökkenést jelentett a Magyarországi Evangélikus Egyház összes oktatási intézménye számára. Az egy főre jutó egyházi kiegészítő támogatás 970 forinttal emelkedett csak, amely nem volt elegendő a megnövekedett közüzemi díjak fedezésére, valamint a pedagógusok bérének emelésére. Az országos egyház és a fenntartók segítségének, továbbá az intézmények takarékos gazdálkodásának köszönhetően azonban az intézmények a megnehezedett feltételek mellett is problémamentesen tudtak működni.

– A tanév vége – az érettségi és a felvételi miatt – mindig előretekintést jelent, emellett azonban alkalmat adhat az előző hónapok örömteli eseményeinek az összegzésére is.

Passiójáték a budaörsi Kőhegyen

Bérelt busz, hívek, névsorolvasás, indulás. Olyan érzés fog el, mintha egy gyülekezeti kirándulásra vagy egy zárandoklatra készülnédnek. *Hová* is megyünk?

A mikrofonban elhangzik néhány előzetes információ a célállomárról és az előadásról. Színházra fizettem be, de ez nem egy átlagos színelőadás lesz... A színtér: a budaörsi Kőhegy. Most nem turisztikai látványosságként, hanem egy passiójáték díszletként. Nemcsak a fülemmel hallom, de valahogy belülről is érzem: nem akármilyen színházi estének nézünk elébe.

A „zárandoklathangulat” ismét erősödik bennem, amikor megérkezünk Budaörsre a Kőhegy tővébe, és a csoport egyházi vezetője édes mosollyal a feletünk magasodó hegyi keresztre mutat. Látom a tekintetéből a ránk váró gyaloglás fáradalmát, de azt is: mindennek meglesz a jutalma.

Fent a hegyen a belépőjegyek mellé a szervezők igényesen összeállított és szerkesztett műsorfüzetet, valamint pokrócot adnak a kezünkbe, hiszen ez a szabadtéri előadás késő este, napnyugtakor kezdődik. Valóban, körülbelül 21 órára meg is telt az ideiglenesen felállí-

tott nézőtér, és megkezdődhetett az előadás.

A passiójáték előadás-sorozatát szervező és támogató budaörsi Német Nemzetiségi Önkormányzat képviselője először német és magyar nyelven köszöntötte a közönséget, majd mesélt az előadás történelmi háttéréről. A budaörsi passiójáték hagyománya 1933-ban indult, amikor Bató Géza tanító-író szövegyűjteménye alapján ugyanitt színpadra állították Közép-Európa legnagyobb népi színjátékát mintegy kétszáz fős szereplőgárda, illetve száztíz ének- és zenekar részvételével. A két nyelven, magyarul és németül előadott passiójátékról a korabeli sajtó is hírt adott, Budaörsöt pedig egy évtizeden át mint a „magyar Oberammergaut” emlegették. Az akkor még működő budaörsi HÉV-vel érkező közönség az utazási jegyet nemcsak az alkalmi „színházba” való belépésre használhatta: a nézők a hegyre való gyaloglás közben bort és ebédet is kaptak.

A Budaörsi passió hagyománya 1946-ban, a magyarországi németek elűzésével szakadt meg, s csak ötven évvel később az Euro Passió Szövetség támogatásával éledhetett újra. 2003-ban már négy

magyar és két német nyelvű előadást tartottak az eredeti szövegkönyvvel. Most, 2006 júniusában a Budaörsi passió – éppen az elűzését hatvanadik évfordulóján – közel ötszáz főt megmozgató, világszínvonalú produkcióvá alakult.

A Dér András és Frigyesi András által rendezett passiójáték valóban felejthetetlen élményt nyújtott. A Kőhegy sziklái, a hegy látképe, a pusztát és lakott területet egyaránt megjeleníteni tudó háttér, a védett természetvédelmi terület különös adottságai, a kápolna tövéből élénk társuló város látképe a budaörsi éjszakában, a szereplők korhű ruhái, az élő állatok – számacsirkó, lovak, kecskék és birkák – szerepeltetése, a sziklára vetített autentikus festmények és mindezek mellett a kitérő színpadi játék mind-mind hozzájárultak ahhoz a komplex és természetes „passióélményhez”, amelyet egy klasszikus színpadi keret, mozivásznon vagy a tévé képernyője talán nem is tudna közvetíteni.

A budaörsi Kőhegyen három év múlva, 2009-ben rendezik meg a következő passiójáték-sorozatot, melyet – már jó előre – mindenkinek csak ajánlani tudok.

■ BALOGH ZSUZSANNA

Hálaadás egy szolgáló életért

Nyugdíjba vonul Milán Gábor, a főtí Kántorképző Intézet gondnoka.

Ennyi a hír. Naponta tucatszám jelennek meg hasonló híradások az újságokban, át is siklunk felettük. Azokat viszont, akik az elmúlt tizenöt év alatt megfordultak a Mandák Otthon falai között, ez a hír személyesen érinti; számunkra ez a mondat egy korszak végét jelent.

Ebben az időben – leginkább az utóbi nyolc évben – a kántorképző a béke szígeete volt a számunkra. Biztosak lehetünk abban, hogy minden a helyén van, minden működik, vagy ha valami éppen nem, akkor hamarosan megoldódik a gond. Előfordult, hogy még meg sem fogalmaztuk a kérésünket, máris megkaptuk, amire szükségünk volt. A szilárd, megingathatatlan és szeretetteljes háttér hozzájárult ahhoz, hogy elmélyültebben, nyugodtabban végezhesük a ránk bízott feladatokat; ennek hatására a főtí munka szakmai színvonala emelkedett.

Ha csak ennyit kaptunk volna, már az is felmérhetetlen ajándék. De ráadásként egy hiteles, hitbelileg elkötelezett sze-

FOTO: BENOVICS SANDOR

mélyiség kisugárzásában élhettünk, és ez mindannyiunkban, akik csak találkozhattunk vele, kitörölhetetlen nyomot hagyott.

Milán Gábor nem szereti a reflektorfényt; ő mindig a háttérben munkálkodott hűségesen, Uráról bizonyosságot téve. Reménységünk, hogy életpéldája követőkre talál. Hála legyen az Istennek, hogy vannak ilyen szolgáltevői!

■ –1–A

Tihanyi textiltárlat

Az egész ország ismeri a tihanyi apátság templomsziluettjét, akár a Balaton déli, avagy északi partja felől felezi föl távolból a csigacsápokra emlékeztető tornyokat. Az apátság az elmúlt esztendőben – többek között – csodálatosan felújított külső és belső tereivel, valamint az egész esztendőben látható, a rendi székhely történetét bemutató kiállítással ünnepelte alapításának 950. évfordulóját.

Az idei balatoni nyári szezon kezdetén a Bencés Apátsági Múzeum emeleti galériája a templom legnemesebb szellemi hagyományaihoz méltóan egy olyan kortárs magyar művésznő nyújtott teret életműve bemutatására, aki minden látogatót hihetetlen erővel ölel körbe puha fonalakból szőtt, domborműhatású textiljeivel. Hager Ritta azon kevesek közé tartozik, akiket Magyarországon is méltó módon ismer és elismer a szakmai és közéleti kiválóságok sora. Megkapta például a dr. Málfi Ferenc volt köztársasági elnök által alapított Köztársaság Elnökének Erdemérme kitüntetését a közösségi élet tevékeny műveléséért.

A Kossuth-díjas művész egyik alapító tagja a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének, tagja a Magyar Kárpitművészek Egyesületének, valamint a Magyar Tudományos Akadémia keretén belül működő Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémiának. 1992 és 1997 között részt vett az UNESCO kulturális albizottságának a munkájában. És volt kitelepített magyar is a saját hazájában.

Minden biztonnal a megszenvedett évek tapasztalatai és az újrakezdések egyre gyarapodó örömteli élményei egyaránt hozzásegítették a művésznőt ahhoz, hogy mindenki számára meg tudja fogalmazni a benne mára letisztult célokat a maga egyéni mesterségbeli fogásain keresztül, újszerű szövevmódjának költői nyelven.

Amikor Michael Marsch domonkos szerzetes és teológus megnyitotta Hager Ritta tihanyi kiállítását, rendkívül mélyreható művészeti és filozófiai kiselőadásban foglalta össze mindazon szempontokat, amelyek egy istenhívő művészt jellemezhetnek. Hager Ritta textilképei már címük egyszerűsége által is koncentrációra készítettek. Ilyenek voltak egykor a hírnevet hozó, kötéltől és fonalból font-szött úgynevezett Gondolkodószék, és ilyen a Hullámmás, az Elmélkedés, az Éj, a Kitarukozás, a Meditáció, a Teremtés... Ilyen az Oltárkép, amely egy hollandiai templom díszé, vagy a németországi Heiligkreuztal kolostorában, illetve templomában található két műve; ilyen a verőcei Szent Kereszt-kápolnában lévő, Oltárkereszt című képe vagy a városmajori templom Zárandokszülője.

Ma már több mint negyvenhat vendégkönyvet írtak tele azok a zárandó-

kok, akik Berlinben, a híres Brandenburgi kapu tőszomszédságában épült Csend Termében némulnak el Hager Ritta Sugárzó csend című műve előtt, és a tudósok is elgondolkodhatnak a budapesti Magyar Tudományos Akadémián a Belső tűz című alkotás fényáradatáról. A kortárs európai művészet évtizedeken át hullámzó forrongásaiból – úgy tűnik – mintha egyedül csak ez a végkövetkeztetés lenne maradandó: az ember önmagában fedezze föl a Teremtő mását. Hager Ritta a mindenséget jelentő sugárzó fényt választotta, ezt tartja mindenekelőtt fontosnak.

FOTO: GAZDAG ZSUZSANNA

A művésznő a már június közepétől látogatható kiállítása előtti utolsó pillanatilag is még újabb műveken dolgozott. Készül a hamarosan megnyíló szombat-helyi textilbiennáléra éppen úgy, mint az 1956-os eseményekre való emlékezésre olyan alkotásaival, amelyek az isteni irgalmasság és a szeretet fogalmait próbálják közelíteni a művészet tisztelőihez az ő szublimált, lényegre törő kifejezőmódjával.

Tihanyban augusztus 10-ig sokan meríthetnek még Hager Ritta hitéből, akit a fehér ruhás domonkos atya mellett a fekete ruhás bencés perjel, dr. Korzenszky Richárd így méltatott: „Mi itt most feketén-fehéren állást foglaltunk a magyar és az európai hitbeliség teljes egységével.”

■ DVORSZKY HEDVIG művészettörténész

A kiállítás augusztus 10-ig tekinthető meg a Bencés Apátsági Múzeumban (8237 Tihanyi, I. András tér 1.) a hét minden napján 9-től 18 óráig.

Egyházi lapszemle

A labdarúgás keresztény szemmel

A virtuális és valóságos világ figyelmében a napokban kétségtelenül a labdarúgó-világbajnokságra irányul. Bár nálunk csökkent a látványos sport népszerűsége, a világ más tájain hihetetlenül hódít. Az utóbbi évtizedekben futball-nagyhatalommá léptek elő olyan nemzetek, melyek a labdarúgást régebben csak hírből ismerték. Némi büszkeséggel tölthet el bennünket az a tudat, hogy ehhez nagyban hozzájárult a külföldre szerződött magyar edzők munkája.

Ha egy nemzetközi esemény – legyen az akár a labdarúgás – megérinti az egész világot, nekünk, keresztényeknek is, akár rajongói, akár csak elviselői vagyunk a sportnak, véleményyt kell alkotnunk.

Ahol ketten-hárman összejönnek Jézus nevében, ott az Úr jelen van. De gondolunk-e arra, hogy ahol sokan egybegyűlnek, ott kiváló lehetőség nyílik a közvetett tanúságtételre, amely talán nyitánya lehet a hit fakadásának vagy éppen a hit megerősödésének?

beszédük mindent elmond. Van, aki kényszeredetten tesz eleget a bíró felszólításának, mint ahogyan a Cirenéből való Simon is csak kényszerből vitte a keresztet, de aztán a jobb érzés úrrá lett rajta. De akik öszintén és spontán kérnek bocsánatot, példájukkal keresztény értékeket mintáznak. Hány szülőnek ad segítséget ez a minta gyermeke neveléséhez, hiszen a sztárok viselkedése nagy vonzerőt jelent.

A legnagyobb kihívás talán a durvaság elviselése, ami olykor taktikai szabálytalanság a mindenáron való győzelemért. Amikor egy játékos az őt ért szabálytalanságot békével tűri, viselkedése az irgalmasság lelki cselekedetét hirdeti. Nagyon nehéz ez a keresztény tanúságtétel, hiszen olykor nagy fájdalmat kell elviselni. Ugyanakkor fennáll a veszélye annak is, hogy egy sérülés az egész karrier végét, egyben az egzisztenciális fenyegetettséget jelenti. Talán szeretteinek a jövőjét is megpecsételi. Hihetetlen lelki-

Ez akkor is igaz, ha jól tudjuk, milyen hatalmas üzleti vállalkozássá vált a labdarúgás. Egyszerűen szórakoztató iparággról is beszélhetünk, ahol hihetetlen pénzek mozognak, s rendkívül hatékonyan mozdítanak meg embereket.

Ez akkor is igaz, ha modern gladiátoroknak tűnnek a sztárok, akiknek szellemi színvonala olykor átlagon aluli.

Ez akkor is igaz, ha a futball-huliganizmust a szép emberi szó és a nevelés helyett a professzionális üzleti érdek tudta visszaszorítani, amely nem engedte meg magának, hogy anarchista ördjögök veszélyeztessék az extraprofitot. Minél sötétebb az éjszaka, annál inkább érvényesül a mécses fénye. Bár hajlamosak vagyunk egyetlen legyintéssel általánosítani a látszatot, akárcsak a Jézus korában élők; gondoljunk csak a „jöhet valami jó Názáretből?” Urunkat sértő megállapításra, mégis érdemes erőfeszítést tenni, s meglátni az értékeket. Felfedezni a bűvópatakként előtörő keresztény tanúságtételeket.

Amikor egy játékos pályára lépve keresztet vet, tanúságot tesz, még akkor is, ha közülük némelyikük mozdulata talán babonásnak tűnik. Mindenesetre legtöbbjüktől nehéz lenne elvitatni a hit tisztaságát, amely mögött talán egy ugandai vagy braziliai falucskában élő édesanya mozdulata rejlik, aki fiacskáját még kiskorában arra nevelte, hogy ha valami nagy feladat előtt áll, azt Jézussal kezdje, s ha másra nincs lehetősége, legalább vessen keresztet.

Amikor egy játékos durva társának szemmel láthatóan is öszintén megbocsát, tanúságot tesz. Jobb érzésű játékosok ezt meg is követelik, hiszen a játékosokot rendre megbékkélésre szólítja fel. Jó látni azt a folyamatot, amely ilyenkor a küzdők lelkében végbemegy. Test-

erőt és fegyelmezettséget követelő helyzet. Aki ilyenkor megállja a helyét, „az nincs messze Isten országától”.

Amikor egy szomorú játékos társa vigasztal, mivel miatta súlyos hátrányba került a csapat (miatta ment el a meccs, kihagyott egy tizenegyes stb.), nagylelkűségével ugyancsak tanúságot tesz.

Végezetül olcsó újságírói fordulat lenne hivatkozni a későbbi II. János Pál pápa ifjúkori kapusjátékára vagy utódjának a Bayer München csapatával való szimpátiájára, hogy a labdarúgás értékeit alátámasszuk. Am sokkal nagyobb jelentőségű a mai világ evangélizációjára az a közvetett tanúságtétel, amit e méltán népszerű csapatsport kínál.

Egy hazai példát említenék. Március 25-én Salgótarjánban a városi sportszarnokban rendezték meg a Gyümölcsoltó Boldogasszony-kupát a magyar színészcsergőválogatottnak, a salgótarjáni öregfiúk válogatottjának, a helyi politikusok csapatának és a magyar katolikus papok együttesének a részvételével. A labdarúgó torna után ismert művészek adtak elő színvonalas műsort: *Nemcsák Károly*, *Vikidál Gyula*, *Kassáról Pólos Árpád* és felesége, *Marika*. Majd a sportszarnok történetében először koncelebrált szentmisét tartottunk, ahol csaknem kétszázan áldoztak. A résztvevők egyöntetű véleménye szerint igazi templomi áhitat töltötte be a játékeret. Egyébként a papok csapata a második helyet szerezte meg, de nem ezen volt a hangsúly.

A 2007-es esztendő a városmisszió éve Magyarországon. A Szentatya címére gondolva talán a labdarúgásban is felfedezhető az evangélizáció teherhordó Medvéje.

■ LIPP LÁSZLÓ

Új Ember – Katolikus hetilap, 2006. június 11.

Szellemi kommunikáció – Isten embere a hit iskolájában

Kortársaink gyakran teszik fel a kérdést: miért engedi Isten? – tudniillik a bajokat, szenvedéseket és megpróbáltatásokat. Nehéz a kérdés megválaszolása, különösen akkor, ha a kérdezőnek még nincs tapasztalata Isten nevelő módszereit illetően.

Miért is engedi meg a kisebb-nagyobb bajokat? Bizonyossággal állíthatom, nem azért, mert nem tud vagy nem akar segíteni. Először is a bajok természetesen mindig jelen vannak abban a világban, amelyben élünk. Ha valaki beleesik egy sáros gödörbe, tudjuk, és nem csodálkozunk azon, hogy sáros lesz. Éppen így van ez a szenvedés kérdésével is. Beleszülettünk ebbe a világba. Esetenként elér baj, szenvedés, próba. Van azonban ennek egy másik, fontos oldala is: Isten tanít a próbák között. Gyakorlatiassá érleli a hívő ember hitét, átsegítve a hit elméleti korszakából a gyakorlatiba. Meg akar tanítani a szellemi kommunikációra. Isten az ember úgy nem tud beszélni, mint embertársával, és mégis létezik egy sajátos „beszédmód” vele. Ezt meg kell tanulnunk, mert az Istennel való kapcsolatnak ez a lényegi része!

Van istenhívő, aki a szenvedések között elveszíti hitét, és e világi kapaszkodók után nyúl.

Más hívőket pedig közelebb visz a próbatétel, és megtanulnak Istennel való közös kapcsolatban maradni.

Amikor elhatalmasodnak a bajok, az Istenre utaltságunk teljességgel nyilvánvalóvá lesz. Van, hogy több dolgot emberi képességeink segítségével is meg tudunk oldani, de mindig marad egy rész, amihez több kell, mint emberi képesség.

Szinte rákényszerít egyik-másik eset arra, hogy még az is keresse Istent, aki eddig nem tette volna.

A lecke, amit a próbatétel hoz elő: elhatalmasodik a baj, és képtelen vagy bármit is tenni a végső megoldás érdekében. Izgalomba jössz, feszültté, idegessé válsz, és kínoz a kérdés: mit tegyek? Aztán imádkozol. Kialtasz, talán úgy, ahogy eddig még sohasem. És fokozódik az izgalom: mi lesz? És Isten vár. Tulajdonképpen rád vár, a hitre, hitbeli megerősödére. Az a kérdés lebeg körül kimondatlanul is, hogy oda mered-e bízni magadat, ügyedet reá. Elmondtad, elrimádkoztad a segítségkérő imádat, és ezt követően le tudod-e tenni Isten kezébe mindazt, ami fontos számodra? Hitben el kell jutnod a benne való megnyugváshoz! A fokozódó izgalom helyett a teljes önátadásig, ami azon a hitbeli bizonyosságon nyugszik, hogy ügyed a leghatalmasabb Segítő kezében van. Ez a lecke, ezt kell gyakorlatilag megtanulnod, amíg teljesen leiszta a hitet, és olyan készséggé növekszik, melyben Isten előtt a bizonyosság talaján állsz, már nem félsz, hanem „rá emeled, rajta tartod a szemed”. Tapasztalat szerint amikor ez megtörténik, Isten általánosan elveszi a problémát, vagy más megoldást ad.

Mi a célja ennek a kemény iskolának? A hívő hitbeli felkészítése. Lecke, melyben megtanítja az Atya gyermekét az ő jelenlétében időzésre. Ez tulajdonképpen egy szavak nélküli kommunikációban való megismerés. Legalábbis abban a részében, ahogy Isten „beszél veled”, elmaradnak a szavak. És mégis érthetővé válik. Körülvesz személye érzékelésé-

wel, megragad, és arra ösztönöz, hogy hagyj fel a pánikkal, tanulj meg nyugodt lenni a szorongatott helyzet kellemes közepén. Még a lélegzésed és a szívverésed is térjen vissza a teljes nyugalmi állapotba! És ebben a „csendben” ott van Isten. Hatalma, sugárzó lénye körülvesz. Olyan közel enged magához, amilyen közelséget talán eddig soha nem éreztél. A hitnek ebben az iskolájában némely hívő egy életre szóló felbátorodást és bizodalmat nyert. Mert ez a cél: Isten lépésenként eljuttat egy olyan szellemi kommunikációra vele, ami alapját jelent a leendő nagy találkozások újféle kapcsolatrendjének. Ez nagyon fontos iskola. Itt kell megtanulnunk az Úr jelenlétének szellemi rendjét, hiszen közeledik egy változás minden élő esetében, amikor eltávolodnak a földi dolgok, az addig biztonságot jelentő „erőségek”, és minden kicsúszik az ember kezéből. Te viszont ismered Isten személyes jelenlétét, és megtanulod, hogy a krízis nem a pánik és riadalom ideje, hanem az Úr atyai közelségének nevelő időszaka, mely ujjongó felismerésbe emel: „Itt van Isten! Teljes biztonságban vagyok, ha nála vagyok!”

Tudom, mert én magam is ebbe az iskolába járok. Tudják mások is, sok hívő testvér, azok, akik kórházi ágyon, műtét előtt, alatt vagy ravatálnál, esetleg a gyermek, hitves betegágyánál tanulják ezt a kommunikációt.

■ LUKÁCS TAMÁS

Békehírmők – A Magyarországi Baptista Egyház hetilapja, 2006. június 25.

A „Szentlélek hárfája”

Szíriai Szent Efrém

A mezopotámiai Niszibiszben (ma Nusaybin, Délkelet-Törökországban) született 306-ban, mely akkoriban a Római Birodalom erős és fontos határterületének volt. Szülei keresztények lévén ebben a hitben nevelték, de csak tizennyolc éves korában kereszteltették meg. Efrém akkoriban az ismert niszbiszi *Jakab* püspök mellett élt, de nagy hatással volt rá *Vologezes* püspök is. Hamarosan a niszbiszi iskola ünneplé tanára lett. Itt elsősorban a Szentírás tanulmányozása folyt. Tanítói munkája mellett gazdag írói tevékenységet fejtett ki. Ekkor keletkeztek hitről szóló beszédei. Csak amikor *Jovanius* császár idejében (363) Niszibisz a perzsáké lett, vonult vissza a nyugatra eső Edesszába (ma Urfa, Délkelet-Törökországban). E városnak ősi keresztény múltja volt. Az ottani arám dialektusban alakult ki a szír irodalom, amelynek alapítója és legjelentősebb képviselője Efrém volt.

Edesszában eleinte remeteként egy távoli sziklabarlangban élt, de nemsokára tanítani kezdett az edesszai iskolában. Itt írta aszketikus műveinek nagy részét. Annak ellenére, hogy visszavonultan élt, és csak diakónus rangja volt, tevékenyen kivette részét Edessza egyházi életéből. Nagyra becsülték jámborságáért és tudományáért, de leginkább költői tehetségéért. A pusztító éhínség idején élelmiszerosztást vállalt a szegények között. Úgy látszik, hogy e megfeszített tevékenység kimerítette erőit, mert egy hónappal azután, hogy visszatért barlangjába, meghalt.

Efrém elsőrendű feladatának a Szentírás kutatását tartotta mind tanítói, mind irodalmi tevékenységében, amelyhez különös tehetsége volt. Világosan állást foglalt a mozgalmas kor minden fontos vallásos kérdésében. Nem elégedett meg a pusztá, végeredményben haszontalan polémiával, hanem szembeállította a tévtanokkal az igaz hit tanítását, a gnosztikusok, asztrológusok és manicheusok gyakorlatával a keresztény aszketikát ideáljává.

Számos éneke ma is megtalálható a szír liturgiában. Költői szépségük és teológiai tartalmuk miatt igen nagy a tekintélyük. Elsősorban ezekkel érdemelte ki Efrém a szír keresztényektől a „Szentlélek hárfája” nevet.

Az ortodox és a katolikus egyház egyaránt a magáénak vallja Efrémet. Ő az egyetlen szír nyelvű szent, akit a katolikus egyház 1920-ban egyháztanítói rangra emelt.

Vallásos énekeivel közel jutott az emberekhez, a szívükbe talált. Lánykát alakított, megtanította őket dalaira, és bevonult velük az edesszai templomba. A nép elbűvölten hallgatta az új dallamokat, amikor vasárnapként vagy egyházi ünnepeken fölszendültek kórusai.

Efrém nagyon profán és nagyon emberi eseteknek is tudott lelki fordulatot adni. Erről beszél a következő történet. Egyszer, amikor a városban járt, megszólította egy hetéra (prostituált), s félreérthetetlenül közölte, mit akar. Efrém hagyta, hogy vele menjen. Amikor a piacra értek, azt mondta: „Itt akarom megtenni, amit kívánsz.” A nő riadton védekezett, és azt mondta, hogy olyan

sok ember előtt szégyellné magát. Efrém ezt válaszolta: „Ha szégyenlesz az emberek jelenlétében vétkezni, mennyivel inkább kell szégyenkezned az Isten jelenlétében, aki a legmélyebb rejtekbe is belemegy, és mindenkinek tette szerint fog megfizetni.” E szavak oly mély hatást tettek a nőre, hogy keresztény életet kezdett élni.

Különös esemény történt Efrém életének utolsó évében, amikor *Valens* császár bevonult Edesszába. Nem kevesebbet követelt, mint hogy válasszanak az arianizmus elfogadása vagy a halál között. A megrémült hívők Szent Tamás templomába menekültek, és püspökükkel együtt imádkozva készültek a halálra. Már ki is adták a kegyetlen parancsot a gyilkolásra, amikor egy asszony rohant végig az utcákon két gyermekével. Egy főtiszt föltartóztatta, és megkérdezte, mi baja. Azt válaszolta: „A templomba viszem kicsinyeimet, hogy Krisztusnak, a Királyok Királyának áldozatul mutassam be őket.” Amikor *Valens* hallotta a bátor asszonyt, visszavonta borzalmas parancsát, és békét hagyott a városnak. Akkor így énekel Efrém:

„Edessza elhagyta házait. Pásztorával kivonult, a halálba sietett. Edessza inkább meg akart halni, mint hogy hitétől elszakadjon. Adjátok a császárnak a várost, a falakat, a palotákat! Adjuk neki vagyonunkat és vérünket! De hittünket mi sohasem hagyjuk el, ó, áldja meg gyermekeit Krisztus!”

Keresztény Élet – A vallásos családok hetilapja, 2006. június 4.

Le június havából

Az örömtiprók

Ha örülünk valaminek, színesebbé változik körülöttünk minden. Az eget is kebbebbnek látjuk, kedvesebbnek az embereket. És minél nagyobb az örömmünk, annál inkább szeretnénk azt másokkal megosztani. Az öröm társakat kíván, mint a játék. Egyedül örülni nem igazán jó, ahogy játszani sem. Partner kell mindkettőhöz.

Akad is hozzá. Jóérezsű ember örül a másik örömeinek. Hiszen belé is átsugárzik valami abból, ami társa szívét könnyebbíti, ő is vidámabb lesz tőle. És talán az is eszébe jut, hogy legközelebb majd ő hívhatja társul a másikat, ha neki lesz oka öröme. Akkor majd ő szolgálhatja azt a *dallamot*, melyet hallgatni is jó, mert feledtetni közben a hétköznapi zajos viszontagságait, a gondok monoton zúgását. Az öröm ritka vendég lakunk háza táján, meg kell hát becsülni,

mert hamar odébbállhat, és akkor már nehezen csalogatható vissza.

Tudják ezt az örömtiprók is, akik valamiképpen mindig előbukkannak, ha megneszelik a mások örömeit. Észrevételül jönnek, mint a huzat vagy mint a napot elborító sötét felhő. Ők azok, akik az örömet *ürommé* szeretnék változtatni, mert képtelenek „együtt örülni” másokkal. Irigységből? Rosszindulatból? Dühből? Lényegében mindegy. Ne örüljön más, ha nekik nincs okuk öröme. Hervadjon le arcáról a mosoly, homloka legyen ismét redősebb, szíve nehezebb. Még csak nagyobb erőfeszítés sem kell hozzá. Az öröm eltiprásához olykor elegendő egy becsmélő, oda nem illő szó, lefityedt szájszél, legyintő mozdulat. Valami, amitől felborulhat a lelki egyensúly, és az előbb még bizakodó tekintet ismét elkomorodik.

És ha idő múltával fel is szikrázik még az öröm, már nem azzal az önfeledtséggel, mint először. Akkor már benne bujkál a keserűség is.

Kérdezhetnénk, mi végre mindez? Miért idegesít egyes embereket a mások öröme? Miért válnak örömtiprókká? Mert – bármily különös – így jutnak ők is egy kis *örömhöz*. Ők legalábbis annak hiszik azt a kaján elégedettséget, amit az a gyerek érezhet, aki szétrombolja a mások építette játékvárat. Annak hiszik azért, mert még igazi, szép fényű örömben nem volt részük. Kívánjuk nekik, hogy legyen, és végre érezzék meg, mi csoda különbség van a kettő között.

■ MÁTHÉ-TÓTH MIKLÓS

Reformátusok Lapja – A Magyarországi Református Egyház hetilapja, 2006. június 11.

FOTO: LUKÁCS GÁBI

Kerextrémek

A címbeli kifejezést azokra a keresztényekre alkalmazzák, akik az átlagtól elütő módon élnek. Értem ez alatt az öltözködést, furcsa szokásokat. Ezeket az embereket nagyon hamar elítéljük, mondván, hogy ők csak színleg hisznek Krisztusban, és amit tesznek, az egyáltalán nem arról árulkodik, hogy keresztények lennének.

Pedig az igazság az, hogy valójában nem is tudjuk, hogy mit csinálnak. Hogy esetenként miért öltöznek feketébe, és miért játszanak vad zenét. Mi csak azt látjuk, hogy mások, mint mi. És ettől már extrémnek nevezzük őket? Pedig ez nem is itt kezdődik. Nézzünk egy kicsit a dolgok mögé! Hol is kezdődik az extrémítás?

Az átlagkeresztény napja abból áll, hogy reggel felkel, fogat mos, elindul a suliba vagy a munkahelyre, és egész nap tapossa a mókuskereket. Aztán este holtfáradtan hazaezik, jó magyar szokás szerint teletölti magát, mert csak ilyenkor van ideje enni, és tévzés után elalszik annak tudatában, hogy másnap újra kezdődik az egész.

Mi ebben az extrém? Az, hogy keresztényként teszi mindezt. Hogy tud mosolyogni, ha a boltban az eladó mogorván elévágja a kívánt holmit. Hogy a hölgyeket előreengedi az ajtóban, és tud kedves szólni, még ha legszívesebben a szöges ellentétét is csinálná. Igen. Az extrémítás itt kezdődik. Azért extrém, mert

kilóg a sorból. Nem rúg bele az utcán koldulóba, hanem esetleg vesz neki egy hamburgert. Nem röhög az undorító vicceken, és nem dobja szerelmét az első veszekedés után. Komolyan mondom, ezek a „szürke keresztények” sokkal extrémebb dolgokat csinálnak, mint azok, akik görkorsolyával száguldanak le a Mont Blanc-ról.

Persze azért lehet szó szerint is érteni a kerextrémiséget. Mert voltak és vannak is ilyenek szép számmal.

Volt egy idős úr, aki naplójában ezt írta a barátjáról: „Immáron 63 éve és 8 hónapja imádkozom érte mindennap, hogy megtérjen. Még nem történt meg, de meg fog. Hogyan is lehetne másképp, hiszen imádkozom!” Ez a barát az idős úr temetésén elfogadta az Urat.

Volt egy lány. *Elisabeth Eliott*nak hívták. Hét évet várt arra, hogy a kedvese feleségül vegye. Addig jártak jegyben, és tanultak, távol egymástól. Majd egy év házasság után a férjét, aki akkor 25 éves volt, megölték a kecsua indiánok. Elisabeth néhány évvel később visszament az indiánokhoz, hogy elmondja: megbocsátott, mert Jézus Krisztus neki is megbocsátott. És férje gyilkosai között élt még éveket.

Nem lenne elég a hely, ha szólnék még a „pokol angyalaiból” „menny angyalaivá” avanszált motoros bandáról, melynek minden tagja megtért. Óriási motorjaikon, Bibliával a farzsebükben

járják az országot, hogy elvigyék az örömhírt a „vad” vidékekre.

De ott van a zene terén a Blindside, Mortification, P.O.D. vagy a Pillar, akik – mondjuk úgy – nem mindennapi öltözetben játsznak a kőkemény rockdalokat, süvöltő stílusban, zsoldárt zenge-dezve. Akkora elektromos hárfájuk van, amekkoráról Dávid még csak álmodni sem mert volna. És mindez miért? Hogy elvigyék az örömhírt a fekete szívekbe, a fekete lyukakba.

De ott vannak a brazil vagy magyar focisták (például *Gera*), akik egy VB-döntő után nem szégyellnek a focipálya közepén ünneplés helyett imádkozni.

Sokan vannak tehát a kerextrémek. Ki így, ki úgy. De ha ezzel Istent szolgálják, én azt mondom, jó annak lenni. Még ha csak átlagos, szürke fajtának is.

Egy nemrég olvasott idézet jut eszembe minderről: „Boldogok az extrémek, mert ők öröklék az elismeréseket... de vigyázzatok, hogy extrémításokat ne az emberek előtt gyakoroljátok, hogy lánssanak titeket, mert így nem kaptok jutalmat a mennyi Atyától, hanem Isten előtt, aki titokban figyel és látja azt is, ami nem nyilvánosan történik. Ő majd megfizet nektek ezért.” Szeretettel:

■ LASZLI BEÁTA

Orosházi Harangszó – Az Orosházi Evangélikus Egyházközség lapja, 2006. pünkösdi

A levita, aki elaludt az őrségen

Böháálotchá hetiszakasz

► „**És mondta az Örökkévaló Mózesnek: Ez legyen a leviták munkarendje: 25 éves kortól kezdjük a szolgálatot a Gyülekezés Sátorának (Hajlék) munkájában, (majd) 50 éves korukban hagyjanak fel az aktív munkával, és ne szolgáljanak többé, (de) szolgálják testvéreiket a Hajlékban...**” (4. Mózes, 8,23–26)

Miután felállították és felavatták a Hajlékot, és összeszámolták a levita törzs tagjait, akik az elsőszülöttek helyét voltak hivatva betölteni, szakaszunk a leviták munkarendjét is megállapítja.

A leviták voltak a Hajlék – majd később a Szentély – munkatársai vagy szolgálói, ahogy tetszik, de mindenképpen alárendelt szerepet játszottak az ugyanazon törzsből származó papokkal, a kohanitákkal szemben. Ez később sűrűlődsök alapja lesz, ami a Korach-lázadásban éri el csúcspontját.

Szakaszunkban a *Tóra* leírja, hogy a leviták 25 éven keresztül teljesítettek szolgálatot a Szentélyben: 25 éves korban álltak munkába, és 50 éves korukban mentek nyugdíjba. Ez a 25 éves munkaidő is két részből állott: az első 5 évben a levita mint tanonc leste el a munka fortélyait és tanulta ki a szakmát, vagyis mindazt, amit egy levitának tudnia és tennie kellett. Bölcsseink ezt az ötesztendő tanonckorszakot úgy tekintették, mint valamiféle előképzőt a szent munkálatok elvégzésére. Aki ennyi idő alatt nem tanul bele – az már nem is fog beletanulni, és felmentést nyer.

A húszéves konkrét műszak alatt a leviták sokrétű, nehéz, gyakran fizikai munkát végeztek. A pusztabeli vándorlások során például ők voltak azok, akik szétszedték és összerakták az elemekből álló Hajlékot, és ők voltak a hordárok, akik azt a vállukon vagy szekéren vitték, cipelték. Ez a munka nemcsak nehéz, hanem néha életveszélyes is volt, mivel a Szentély bútorait, alkatrészeit fejvesztés terhe mellett tilos volt nemcsak érinteni, hanem látni is. Ezért a szétszedés során a kohaniták jöttek csomagolni, és a leviták csak a hordárok szerepét tölthették be.

Ez volt az oka annak, hogy csak 25 éves korban kezdték el tanonc éveiket, és csak meglejt férfikorukban, 30 évesen álltak munkába. Később, a jeruzsálemi Szentélyben, ahol már nem volt szükség hordárokra, és a leviták könnyebb munkakörökben tevékenykedtek, a korhatár lement 20 évesre, amikor minden izraelita katonaköteles lett (lásd 1. Krónikák, 23, 24).

A pusztabeli vándorlások közötti nyugalmi időszakokban, amikor megpihentek, a leviták a Hajlék körül helyezkedtek el – ez volt a levita tábor (máchéne levijá) –, és örködték, hogy illetéktelen idegen ne kerülhessen a Hajlék közelébe.

A Szentélyben az őrség lényegében díszőrség volt. A leviták azonban nemcsak örködték, szoros beosztás szerint, őrségekre bontva, hanem ők voltak a kapusok és a zenészek is, ki-ki tehetsége szerint.

Az őrségi műszakok száma, a Hajléktól a Szentélyig, megháromszorozódott. A *Talmud* szerint „Mózes nyolc műszakot vezetett be: négy-négy Elázártól és Itamártól, Áron fiaitól, illetve unokáitól. Sámuel, a próféta megduplázta ezt: a sílő Szentélyben 16 műszak volt, míg Dávid a jeruzsálemi Szentély számára (melyet fia, Salamon épített fel) 24 műszakot

állapított meg...” (Táánit, 27a) Itt már Elázár leszármazottainak 16 műszakjuk volt (mert sokan voltak), míg Itamár fiainak csak 8 (1. Krónikák, 24,1).

Ez volt a helyzet az első Szentélyben. A másodikban azonban eleinte mindössze négy műszak volt, mert csak kevesen voltak hajlandók alijázni. Később az utolsó próféták feltöltötték a létszámot, és ők is 24 őrműszakot vezettek be.

Mi volt a leviták teendője a jeruzsálemi Szentélyben? Mint mondtuk, elsősorban zenészek voltak, muzsikáltak és énekeltek, valamint nyitották és zárták a kapukat. Nem volt szabad felcserélni feladataikat; akinek tehetsége volt a zeneszerszámok használatához, az nem mehetett el kapusnak, és természetesen fordítva sem. „Történt egyszer *r’ Jósua ben Chanánjával* (aki később a jávnei tanházban vált híressé mint a legnagyobb tanítók egyike), hogy ment (a Szentélyben) segíteni Jochánán ben Gudgódának a kapuk bezárásában. Az azonban elküldte őt, mondván: Menj, fiam, menj, te az énekesek közé tartozol, és nem a kapusok közé!” (Áráchin, 11)

Támíd traktátusában élethű leírását találjuk a szentélyi őrszolgálat beosztásának és mikéntjének. Lássuk – kis rövidítésekkel:

A Szentélyben a kohaniták örködnék bent, és a leviták kint. A kohaniták három helyen (Bét Ávínász, Bét Hánicoc és Bét Hámokéd) és a leviták 21 helyen: köztük a Templomhegy öt kapujánál, valamint négy sarkánál, kívül és belül és az Ázára (a Szentély udvara) négy sarkánál (kívülről) és az Ázára öt kapujánál. Ezenkívül van őrség ott, ahol az áldozatokat bemutatják, és a függönyraktárban is. És kiállítottak egy felügyelőt, akinek feladata az őrség ellenőrzése volt minden éjjel, és égő fákllyával a kezében inspicált. Ha valaki (az őrközül) nem állt fel előtte, és nem köszöntötte a megfelelő jelszó kíséretében, úgy nyilvánvaló volt, hogy alszik, és a felügyelőnek joga volt botjával egy ütést rámérni, valamint az alvó őr ruháját elégetni, olyannyira, hogy Jeruzsálemben ez a szólamondás járta: Mi ez a zaj a Szentély udvarában? Biztos egy levitát vernek, és a ruháját égetik, mivel tetten érték, hogy aludt.

Vasfegyelem, annak ellenére, hogy ez csak díszőrség volt.

A Szentélyben szolgáló leviták illetményeket a Szentély kincstárából kaptak mint fizetést, mivel elfoglaltságuk miatt nem volt módjukban a szerűket jární, és a nekik járó tizedeket beszédni. Előfordult, a második Szentély elején, *Nechemja* idejében, hogy a Szentély raktárai üresek voltak, a leviták éheztek, és elhagyták állomáshelyüket, hogy a mezővárosokban behajtsák a nekik járó illetményeket, hiszen abból éltek. Amikor *Nechemja* ezt megtudta, intézkedett, hogy ez többé elő ne forduljon.

A leviták fő feladata azonban a tanítás volt. Ők oktatták a népet a *Tóra*ra, ők voltak a zsidó „nemzet napszámosai”, a tanítók, a melámedok. Ez egy önálló álló téma, amire majd egyszer sort kerítünk.

■ NAFTALI KRAUS

Új Élet – A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja, 2006. június 15.

Genetika és gyónás

Beszélgetés új teológiai doktorainkkal

► **Az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanévzáró ünnepségén két új teológiai doktort avattak. Nemcsak a szakterület – rendszeres teológia, illetve gyakorlati teológia – különböző, amelyen doktori munkájukat végezték, hanem a két disszertáció témája is egymástól nagyon távolinak tűnik. Joób Máté a pástori tevékenység olyan területét dolgozta fel, amelyet már az öskeresztény gyülekezet is gyakorolt. Orosz Gábor Viktor disszertációjának témáját ötven éve meg se lehetett volna fogalmazni...**

OROSZ GÁBOR VIKTOR: A genetika fogalmát éppen száz éve alkotta meg William Bateson brit tudós, a géndiagnosztika orvosi alkalmazására pedig az utóbbi évtizedekben nyílt lehetőség. Dolgozatomban azt vizsgáltam, hogy a genetikai ismeretek orvosi alkalmazása milyen hatással van „hagyományos” emberképünkre. Az ember megismerése és kutatása lehetővé teszi az egyes ember genetikai tulajdonságainak megismerését.

– A genetikai tulajdonságok nagy jelentőségével pedig már szinte minden ember tisztában van.

OROSZ GÁBOR VIKTOR: Igen, ezek a tulajdonságok az ember fogantatásától haláláig változatlanul jellemzőek és igazak maradnak, de öröklődnek is. Ez pedig azt jelenti, hogy lehetőséget adnak betegségeknek és a rájuk való hajlamnak a kimutatására. Megbecsülhető egy betegség kialakulásának a kockázata, lehetővé válhat a személyre szabott gyógyítás az orvosi ellátás során.

– A genetikai forradalom óriási etikai kérdéseket vet föl.

OROSZ GÁBOR VIKTOR: A „főhős” maga az ember, aki egyszerre alanya és tárgya ennek a folyamatnak. Az etikai alapszituáció tárul elénk, a jó és rossz közötti különbségtétel készségének és lehetőségének a kérdése.

– Mindez többféle formában, közvetlenül érinti a keresztény gondolkodást.

OROSZ GÁBOR VIKTOR: A genetikai forradalom mintegy megtestesítője, ikonja Dolly, a klónozott juh. Sajátos hasonlóság fedezhető fel a bárány keresztény szimbólumával, amely az áldozat és a megváltó Krisztus jelképe is egyben. Az ember áldozatává válhat az új genetikai ismeretek gyakorlati alkalmazásának, de általa meg is szabadulhat betegségeinek egy részétől. Hans Jonas kérdése napjainkban ezért még időszerűbb, mint korábban: ki lesz a képfaragó (Bild-Macher)? Milyen minták és milyen ismeretek alapján avatkozhat bele az ember az élet kezdetébe?

– A gyakorlatban leginkább a születéssel összefüggésben érzékeljük a genetikai forradalom valóságát.

OROSZ GÁBOR VIKTOR: A humán reprodukció területén a mesterséges megtermékenyítés lehetőségével egy olyan új szituáció állt elő, amelynek alkalmazási lehetőségei a genetikai ismeretek bővülésével egyre szélesednek, és nem várható visszalépés.

– Ez a helyzet az egyházak számára komoly kihívást jelent.

OROSZ GÁBOR VIKTOR: Szükség van arra, hogy az egyházak az új eljárásokban rejlő lehetőségeket erkölcsi szempontból kísérjék és mérleljék, illetve megfogalmazzák és nyilvánosan kifejtsek álláspontjukat. Az új lehetőségek egyszerre ébresztenek reményeket és félelmeket a társadalom egészében és a felelősen gondolkodó egyénekben. A félelmek és a remények párbeszédre, vitákra és állásfoglalások megfogalmazására adnak okot, amelyek sajátosan jelennek meg az új diagnosztikai eljárások kapcsán. Kérdés, hogy mindez milyen kihívást és felelősségvállalást jelent a teológia és az egyház számára. Hogyan szóljon, és milyen szempontrendszer alapján alakítsa ki a véleményét, ha hatást kíván elérni? A társadalom számára felmerülő kérdések az emberi méltóság elvének tiszteletben tartása és az ember védelemének problémájára körül rajzolódnak ki a legélesebben.

– Felfoghatjuk doktori disszertációját az egyház számára nyújtott egyfajta segítségnek?

OROSZ GÁBOR VIKTOR: Disszertációm támpontokat és kritériumokat kívánt adni a teológiai véleményalkotás számára úgy, hogy az emberi méltóság elvének használatát vizsgálta az embrió védelmével kapcsolatban a preimplantációs genetikai diagnosztika (előembriónális diagnosztika) kontextusában.

– Mit értsünk pontosan preimplantációs genetikai diagnosztikán?

OROSZ GÁBOR VIKTOR: A mesterséges megtermékenyítés által lehetőség van arra, hogy a megtermékenyített petesejt nyolcsejtes állapotában egy sejtet eltávolítsa kimutatásuk, hogy az előbrény hordoz-e súlyos genetikai betegséget.

– Itt tehát az emberi étellel kapcsolatos legalapvetőbb etikai kérdésekhez érkeztünk.

OROSZ GÁBOR VIKTOR: Olyan etikai problémák vetődnek fel, mint például a megfogant emberi élet morális státusza, a személy és az emberi méltóság

„kritériumainak” szempontjai, az emberi élet kezdetének kérdése. A dolgozat a preimplantációs genetikai diagnosztika alkalmazásának erkölcsi elfogadhatóságát vizsgálja a teológiai etika és a szociál-etika tükrében. Ez a megközelítés a genetikai forradalom kapcsán felvetődő problémák jelentős leszűkítését és konkretizálását is jelenti.

– Az emberi méltóság ma sokat hangoztatott eszme.

OROSZ GÁBOR VIKTOR: Fontosnak tartom az emberi méltóság protestáns teológiai értelmezését. Meghatározó számomra Helmut Thielicke német teológus vélekedése, aki a 20. század két világháborúja nyomán újraértelmezi az ember méltóság elvét. Az ember méltósága – a reformátori hagyományoknak megfelelően – idegen méltóság (dignitas aliena), amelyben Isten részesíti az embert. Az ember méltóságának alapja tehát nem belső vagy külső tulajdonsága, hanem Istentől kapott méltóság. Ez a különbség lényeges faktora a teológiai véleményalkotásnak.

– A magyar protestáns teológia nemigen foglalkozik a genetikai forradalom következtében előálló etikai kérdésekkel.

OROSZ GÁBOR VIKTOR: Ez így van. A genetikai forradalmat és lehetséges hatását a hazai protestáns teológia alig dolgozta fel. Ugyanez mondható el a modern diagnosztikai eljárások erkölcsi vonatkozásairól. A témát az is izgalmas teszi, hogy – eltérően a német nyelvterületen általánosnak mondható tiltástól – hazánkban a preimplantációs genetikai diagnosztika engedélyezése és bevezetése a küszöbön áll. Ha ez a tény a hazai protestáns teológia részéről reflexiók nélkül marad, akkor „olcsó kompromisszumot” kötött a „drága dialógus” kompromisszuma helyett.

– Ezek valóban mai kihívások, amelyekkel tegnap még nem szembesülhettünk a kereszténység. A másik disszertáció témája viszont már az ősgyülekezet életében is gyakorlat volt. Joób Máté dolgozta a gyónásról szól.

JOÓB MÁTÉ: Még messzebből kell kezdenem... A bibliai őstörténet(ek) tele van(nak) olyan momentumokkal, amelyek arról szólnak, hogy az ember miként próbálta „megoldani”, a saját lehetőségeivel tisztázni az Istennel és az embertársaival való kapcsolatában bekövetkezett törést. Elég csak Évrára és Káinra gondolnunk. Jól emlékszem, ahogy Bandi bácsi (Muntag Andor professzor) magyarázta nekünk annak idején a Biblia első történeteit. Arra helyezte a hangsúlyt, hogy ezek olyan történetek, amelyek újra és újra megismétlődnek. Persze nemcsak az emberi gyarlóságra gondolt, hanem Isten irgalmára és életet teremtő akaratára is. Arra, ahogy Isten szeretettel, aggodva megszólította az embert, féltve őt saját gyengeségétől. Amióta ember az ember, mindig a saját eszközeivel próbálta feloldani az a bizonyos törést. Hol háritással, hol a felelősség alói kibújással. A sort sajátos hosszasan lehetne sorolni... Ugyanakkor a Szabadító sem maradt tétlen. Elindult az ember felé, hogy mindent megtegyen annak érdekében, hogy békességre találjon. És már meg is érkezünk az öskeresztényekhez, akik nagyon komolyan vették a békeltetés szolgálatát – ahogy Pál fogalmazott.

– Többféle eszközzel segítették ebben a híveket...

JOÓB MÁTÉ: Valóban, a megbékélés számtalan lehetőségét felkínálták, mint például a keresztelést, az egymás közötti kiengesztelődést, a szeretetgyakorlást, a böjtölést, az eukharisziát. Hosszabb idő alatt alakult ki aztán az a forma, amelyet ma gyónásnak nevezünk.

– Disszertációjában kifejezetten a magánygyónás témáját dolgozta fel.

JOÓB MÁTÉ: Reuss András egyik cikkében nagyon találóan fogalmazta meg, hogy egyházunkban elmeleltileg van magánygyónás, hiszen a hitvallási irataink is szólnak róla, de gyakorlatilag elenyésző azoknak a száma, akik élnek is ezzel a lehetőséggel.

– Hogyan találkozott épp ezzel a témával?

JOÓB MÁTÉ: A magánygyónás kérdése nagyon régóta foglalkoztat. Azt mondhatom, hogy a disszertációmnak is megvan a maga őstörténete. Még mindig elevenen él bennem az a középiskolai élményem, amikor felkerestem az egyik bibliakör-vezetőmet egy olyan problémámmal, amelyet magam nem tudtam megoldani. Nagyon sok segítséget kaptam akkor azzal, hogy őszintén megoszthattam vele belső vívódásaimat, és tényleg megkönnyebbülve búcsúzhattam el tőle. Második meghatározó élményem már teológuskoromban ért, amikor ösztöndíjasként a Helsinki Egyetemen tanultam egy évig. Akkor találkoztam először Paavo Kettunen finn gyakorlati teológussal, aki figyelmemet a magánygyónás felé irányította. Az északi testvéreknél köztudottan elevenebben él a gyónás gyakorlata.

– Ugye jól emlékszem, hogy már a diplomamunkájának is a magánygyónás volt a témája?

JOÓB MÁTÉ: Igen, a Finnországban összegyűjtött szakirodalom adta a diplomamunkám gerincét, amelyet a következő címmel adtam be: *Praedicatio Specialissima – Magánygyónás a poimenika tükrében*. A következő állomás, amelyet meg szeretnék említeni, szintén egy ösztöndíjas évhez kapcsolódik. A doktori iskolába történt felvételem után egy évet az Uppsalai Egyetemen töltöttem. Itt megint nagyon sok irodalmat gyűjtöttem össze, és egyben megpróbáltam kijelölni a kutatásom irányát. Nagyon izgalmasnak találtam a korai egyház bűnkatalógusainak keletkezéstörténetét. Erről egy dolgozatot is írtam még ott, Svédországban. Amikor a tervemről beszámoltam a témavezetőmnek, Szabó Lajosnak, szeretetteljes hallgatása arra inspirált, hogy egy kicsit gyakorlatiasabb módon próbáljam megközelíteni a gyónás kérdését. Így jutottam el végül a magánygyónás kvalitatív tartalomlemzéséhez. Igazából ekkor éreztem azt, hogy megtaláltam azt a témát és kutatási módszert, amellyel behatóbban szeretnék foglalkozni. Munkám során többször is lehetőségem adódott beszélni a témámról, és legtöbbször azt éreztem, hogy őszintén érdeklődnek iránta. Ez nagyon lelkesítően hatott.

– A dolgozat egyik nagyon érdekes része egy körkérdészerű kutatás...

JOÓB MÁTÉ: Valójában empirikus kutatást végeztem annak feltárására, hogy miként vélekednek a magánygyónásról azok, akik élnek is a lehetőséggel. Tehát nem annak a meghatározására törekedtem, hogy milyenek kellene lennie a magánygyónás gyakorlatának, hanem elsősorban azt igyekeztem bemutatni, hogy milyen ma a bűnbánati gyakorlat, és ezt miként élik meg a bűnbánók a saját hitéletükben.

– Hogyan zajlott a gyakorlatban ez a kutatás?

JOÓB MÁTÉ: Felhívással fordultam különböző felekezeti – evangélikus, katolikus, református, baptista – hívekhez, és arra kértem őket, hogy írják le saját bűnbánati gyakorlatukkal kapcsolatos élményeiket és tapasztalataikat. Száztizenhét levél érkezett b hozzám, amely később a kutatás forrásanyagát képezte. Ezt aztán megpróbáltam rendszerezni, elemezni és olyan módon közvetíteni, hogy a kutatás eredményei beleilleszkedjenek a magánygyónásról szóló teológiai és pszichológiai disputába. Mindeközben a következő kérdések mentén próbáltam bemutatni a forrásanyagot: Mire és hogyan kaptak segítséget a bűnbánók a bűnbánati alkalmak során? Hogyan élték át a segítségnyújtást? Milyen következményei voltak a segítségnek saját hitéletükben?

– Miért ökömönikus körben tette fel a gyónásra vonatkozó kérdéseket?

JOÓB MÁTÉ: Olyan teológiai témának tekintem az egyéni bűnbánatot, amely sokféle felekezeti sajátossága ellenére a Krisztus-követők, keresztény közösségek közös kincse. Az analízis elmélyülése során egyébként is egyre inkább nyilvánvalóvá vált, hogy közös gyötördestről, közös vágyról és közös szabadító élményről van szó a magánygyónásban. A fent említett kérdések mellett a következőkre is próbáltam választ keresni: Miért van válságban a bűnbánat szentsége (római katolikus megközelítésből)? Elveszett vagy csak átalakult az egyéni bűnbánat az egyház terapeutikusan orientált lelkigondozói munkájában (evangélikus megközelítés)? Az első kérdésre azt az összefoglaló választ kaptam, hogy a római katolikus szentségi gyakorlatban a hívek igénye nagyrészt túlhaladta azokat a formai sajátosságokat, amelyeket az egyház még a középkorban szilárdított meg. A sajátosan evangélikus kérdésre összetettebb választ találtam. A terapeutikusan orientált lelkigondozás megjelenése a hívek igényeit részben kielégíti, mégis többen fontosnak tartották, hogy élni tudjanak a gyónás lehetőségével, ha éppen arra van szükségük. Személy szerint elképzelhetőnek tartom, hogy új énekeskönyvünkben szerepeljen egy kötött gyónási rend.

– A gyónás olyan egyházas téma, amelynek még a hiánya is kínálja magát, hogy komolyabban foglalkozzunk vele. De hogyan találkozik egy teológus a genetika témakörével?

OROSZ GÁBOR VIKTOR: 2001-ben három hónapos kutatói ösztöndíjat kaptam a Bécsi Egyetemre az Osztrák–Magyar Akció Alapítványtól. A havonta megtartott doktori kurzusok egyikén hívta fel figyelmemet Ulrich Körtner professzor a szemeszter végén megrendezendő blokksemináriumra, amely bioetikai kérdésekkel foglalkozott, és joghallgatók, teológusok, valamint biológia szakos hallgatók jelentkezhetek rá. Ekkor vállaltam el azt a referátumot, amely a genetikai diagnosztika orvosi alkal-

maszának egyházi szempontjait vizsgálta. Ez a szemináriumi dolgozat volt disszertációm „kiváltó oka”, egy izgalmas kutatómunka első lépése. Mivel a genetika tudománya rengeteg újszerű kérdést vetett fel a teológiai antropológia és a szociál-etika számára, bontakozó érdeklődésem hamarosan szenvedélyé vált.

– Adódt-e megragadó személyes élményük a munkájuk során?

JOÓB MÁTÉ: Nagyon megható volt, hogy mennyien ajándékoztak meg a bizalmukkal, és írták le a magánygyónással kapcsolatos tapasztalataikat. Különös élettörténetek tárultak fel előttem. Sokan fejezték be a levelüket jókívánsággal vagy éppen áldással. Volt egy kedves hívő, aki azt írta zárószóiban, hogy végre tőle is megkérdezte valaki, mit gondol a gyónásról.

OROSZ GÁBOR VIKTOR: Nagyobbik fiam, a most hétéves Bálint gyanakvása. Ő sokáig azt hitte, hogy esténként mesét írok, mert az óvodában az egyik kislány apukája valóban mesét írt esténként. A meseírás gyanúját akkor erősítettem meg benne megrendíthetetlenül, amikor Szűcs Édua gyerekeket ábrázoló karikatúráit nézegettem, amelyek az MTA–EHE-kutatócsoport első kiadványában jelentek meg később.

– Az EHE tanévzáróján ünnepélyes keretek között nyújtotta át Önöknek a rektor a doktori oklevelet. Látni is fel-emelő érzés volt, hát még személyesen átélni! Ennél kisebb eredményt sem ér el senki egymagában. Kinek szeretnének köszönetet mondani?

OROSZ GÁBOR VIKTOR: Köszönet illeti elsősorban Reuss András professzor urat, témavezetőmet, aki kitartó türelemmel és érdeklődéssel kísérte öt éves munkámat. Köszönet feleségemnek és családomnak a dolgozat írásához megteremtett ideális feltételekért. Hálás vagyok sok rövidebb beszélgetésért, amelyeket külföldi teológusokkal és hazai szakemberekkel folytathattam, valamint az Evangélikus Hittudományi Egyetemen dolgozó munkatársaimnak.

JOÓB MÁTÉ: Köszönetemet szeretném kifejezni először is azoknak, akik megírták a beszámolóikat. Nélkülük tényleg nem született volna meg ez a dolgozat. Nagyon hálás vagyok a szakszerű segítségért, amelyet témavezetőmtől, Szabó Lajostól és Paavo Kettunentől kaptam. Mindenképpen meg szeretném említeni egyetemünk oktatóit és tanárait, akik mindig figyelemmel kísérték a munkámat. Köszönet illeti gyülekezetemet és nem utolsósorban feleségemet, Esztert, aki bámulatos türelemmel és érdeklődéssel kísérte végig ennek a hosszú munkának minden egyes állomását.

Kétségtelen tény – sokszor meg is fogalmazzuk –, hogy egyházunknak szüksége van olyan magas szintű teológiai munkára, amely egyrészt képessé teszi a társadalmi párbeszédben való egyenrangú részvételre, másrészt közvetlenül támogatja és elmélyíti a hívek lelki életét. Két olyan disszertációról beszélgettünk új doktorainkkal, amelyek messze nem öncélúak, hanem segítik egyházunk életmegnyilvánulásait mind széles körben, mind az egyének lelki életének összefüggésében. Kísérje áldás a kutatások és az új doktorok útját!

■ SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA

Bárki lehet...

– Hogy bárki lehet?! Na ne őrijs meg. Ezt kár volt mondanod, hiszen magad se gondolhatod komolyan, Péter! – méltatlankodott Tamás.

Péter csak a vállát vonogatta titokzatosan mosolyogva.

– Mindig ez a messzélátó tekintet...

Tamás minduntalan reménykedik, hogy kihúzhatja belőle, ami a fejében járkal, de ez a fiú alig szólal meg, akkor is csupa furcsát mond.

– Pedig így igaz. A maguk módján mind szépek. Legfeljebb nem lehet azonnal felfedezni, de aki figyel, az megtalálhatja a titkukat. Igen, azt gondolom, tényleg bárki lehet szép – igazgatta a kertésznapdrágja csatját nyugodt-ráterősen Péter.

Tamás fészkelődve figyelte az ismerős mozdulatokat. Micsoda marhaság! A meggyőző szavakat azonban nem találta. Tehetetlenül, némán hadonászva járkált fel-alá az árnyékot adó tető oltalmában is fülledt levegőjű benzinkút előtt.

– Fogadjunk! – tört ki végül. – Újszerű, csodás tételvedet megvédheted előttem, ha bemutatod, ahogy itt a szemem előtt megszépül valamelyik bányaszőkevény csaj. Mert szerintem ilyen nincs. Egyszerűen nincs. A szépség is valami, meg a rondaság is, és kész. De látod, szeretnék hinni neked, tessék, itt a lehetőség, hogy tényekkel meggyőzz. Egy sör a tét, a jobbik fajtából. Na, állod?

Péter szégyenlősen mosolygott maga elé.

– Ugyan...

Aztán kis szünet után lemondóan hozzátette:

– Ezt a munkaruhát viszont utálom. Sose fogom megszokni. Kényelmesnek ugyan kényelmes, de rém ronda, meg hát piszok meleg ilyenkor nyáron.

Tamás gyanakodva nézett rá.

– De hamar témát váltottál, kis pajtás! Az előbb még olyan magabiztosan védted a csúnya nőket, most meg, úgy látom, megfutamodtál a bizonyítás előtt. Ha így áll a dolog, az előbbi szövegedet olybá tekintem, mint a szél zúgását.

Péter riadtan kapta fel a fejét. A hangszóly maró gúnnya bántó volt. Homloka ráncba rándult, már szóra nyitotta a száját, aztán mégiscsak elhallgatott.

– Na, mi van? Hőzöngtél, mi? Úgy be-

széltél, mint valami hódító, nők kedvence, pedig te is éppolyan béna vagy velük, mint az átlag – heccelte tovább Tamás.

Péternek a keze indult meg előbb magyarázatra (mindig elengedhetetlenül ezekkel a hatalmas lapáttenyereivel kíséri a szavait), csak utána buggyant ki belőle halkán:

– Nehéz ezt bizonyítani, de attól még így van. Tudom, hogy így van. Bárki lehet szép.

A kis bevezető útra ezüstszerű autó kanyarodott. Poros, ápolatlan jármű. Olyasfajta, amelynek a tulajdonosa aligha ad borraivalót. Tamás fitymálva legyintett.

– Ah, tied! Megyek, megnézem, mennyi az idő.

Már indult volna, de hirtelen meggondolta magát. Az autó lassított, és megállt az egyik kút mellett. Nő vezetete. Nehézes, gondterhelte, lassú mozdulatokkal kapcsolta ki a világítást, állította le az autót. Nem szállt ki azonnal, a résnyre nyitott ablak mögött fáradt hangon csitította a hátsó ülésre bezúfolt három nyafogó gyereket.

Tamás oldalba lökte Pétert. Csak a fejével intett a vásárló felé. Itt a lehetőség, ennél gyűrtöttebb, elnyűttebb teremtés aligha érkezik ma. A fiú azonban mintha észre sem vette volna a kihívást, úgy indult, ahogy szokott. Ruganyos, könnyű léptekkel ment a nő felé, köszönt, elkérte a kulcsot, megkérdezte, mit adhat és mennyit.

Tamás mesterkélte, árulkodó mozdulatokat keresett. Péternek értenie kellett a jelzését, nem lehet ennyire mulya, csak szorult bele valami büszkeség, hogy igyekezzen bizonyítani az igazát. Vagy ez a nő már tényleg nem az esete. Mondjuk nem is csoda: átlagos forma, a szemek karikásak, a haja fakó és kócos, mosolytalan szürke arca van, agyonhordott bermudanadrágot visel, hátul kilóg belőle az akasztója. Szóval nem egy bomba csaj. Lapos is; ahogy nyúl az ablakmosó szivacsért, látszik, hogy nem valami könnyen hajol már; úgy középkorú lehet. Csak úgy süt belőle a megfáradtság.

Péter mond neki valamit, ránéz, és most... Mi történt? A szeméből napsütés ragyog fel. Szelíd, hálás mosolya formássá teszi a nyüzött arcot. Milyen szépek a fogai is! A kassza felé indul, kihúz-

za magát, alakja megnyúlik, lányosan karcosú, a nyaka íve nőiesen finom vonalú. Formásak a lábai, ritmusosan ringatja a csípőjét, ahogy lépeget, talán nem is akarattal, csak egész lágyan, alig észrevehetően. A haját önkéntelen mozdulattal tűzi hátra, egész csinos így a frizurája, szinte divatos melírozásnak hatnak az itt-ott felsejlő ősz szálak.

Míg Tamás zavartan, bambán beüti a gépbe az összeget, a nadrág kicsúszott akasztója is a helyére kerül. A nő talpraesetten, gyorsan fizet, majd mosolyogva elbúcsúzik. Valószínűleg fiatalabb, mint először gondolták. Megköszöni Péter segítségét, és fűrgén siklik vissza az autóbába, barátságosan int a zavartan bámoló Tamásnak, és eltűnik a kanyarban.

Péter arcán ott a mosoly párja. Mindketten sokáig némán néznek a távolba vesző ezüstszerű négykereke után, amely úgy röppen könnyedén és fiatalosan tova, mintha nemcsak benzint, hanem – valami titokzatos módon – lendületet, életerőt is tankolt volna az előbb. Tamás szólal meg először:

– Hát... Meggyőztél, cimborá. Mégiscsak lehet valami ebben a te... elmétedben. Ez itt, mondhatni, csodás változáson ment keresztül a szemünk előtt. De áruld el, mit mondtál neki, mielőtt így kivirágzott?

Péter vállat von.

– Semmit. Csak felajánlottam, hogy majd én lemosom a szélvédőjét meg a lámpáit – motyogja.

Mindjárt visszasüpped titokzatos, alig-alig megszólaló lény rejtelmes gondolatjai közé.

– Semmi mást nem? – faggatja Tamás, hogy késleltesse a csendet. De Péter már csak a fejét rázza hangtalanul.

– Akkor te egy varázsló vagy. Őrület, tényleg, hogy felragyogott az a nő. Istenemre, vénasszonyból hölgygé változott. Komolyan mondom, komám, varázsló vagy.

Péterre néz, felragyog-e az arcán a büszkeség. De a fiú csak elgondolkodva bámul maga elé, aztán hirtelen felé fordul, és talányosan azt motyogja:

– Bárki lehet. Igen, azt hiszem, bárki lehet varázsló...

Bárki lehet?

■ FÜLLER TÍMEA

REMÉNYIK SÁNDOR

Ne ítéld!

Istenem, add, hogy ne ítélek – Mit tudom én, honnan ered, Micsoda mélységből a vétek, Az enyém és a másoké, Az egyesé, a népeké.

Istenem, add, hogy ne ítélek. Istenem, add, hogy ne bíráljak: Erényt, hibát és tévedést Egy óriási összhangba lássak – A dolgok olyan bonyolultak És végül mégis mindenk Elhalkulnak és kisimulnak És lábaidhoz együtt hullnak. Mi olyan együgyűen ítélünk S a dolgok olyan bonyolultak.

Istenem, add, hogy minél halkabb legyek – Versben s mindennapi beszédben Csak a szükségeset beszéljem. De akkor szómban súly legyen s erő S mégis egyre inkább simogatás: Ezer kardos szónál többet tevő. S végül ne legyek más, mint egy szelíd igen vagy nem, De egyre inkább csak igen.

Mindenre ámen és igen. Szelíd lepke, mely a szívek kelyhére ül. Ámen. Igen. És a gonosztól van Minden azonfelül.

(1939)

FOTO: NAGY BENCE

Kedves Gyerekek!

▶ **Mostani sorozatunkban József történetével ismerkedhettek meg. Minden rész után egy-egy rejtvényt oldhattok meg. Küldjétek be a helyes megfejtéseket (akár utólag is), és jutalmul összegyűjthetitek a szereplők papírfiguráit, melyekhez egy-egy ráadás ruha is jár. Postacímünk: Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24. A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.**

5.

Miután József megfejtette a börtönből a felügyelőre bízott főpohárnok álmát, a sütőmesterén volt a sor. Ő pedig örült,

hogy társának ilyen jó megfejtést adott József.

– Az én álmomban – kezdte felidézni – három kosárral kalács volt a fejemen. A felsőben mindenféle sütemény volt, amely a fáraónak készült, és a madarak ettek belőle.

József azonnal mondta is a megfejtést. – A három kosár három nap. Három nap múlva kikerülök ugyan a börtönből, de a fáraó fára akasztat, és madarak eszik majd le a húsodat.

Harmadnap születésnapja volt a fáraónak, aki ennek öröme lakomát rendezett minden szolgálójának. Előhívatta a főpohárnokot és a főpohárnokot is a börtönből. Úgy rendelkezett, ahogyan azt néhány nappal korábban József megmondta: a főpohárnokot visszahelyezte tisztse-

GYERMEKVÁR

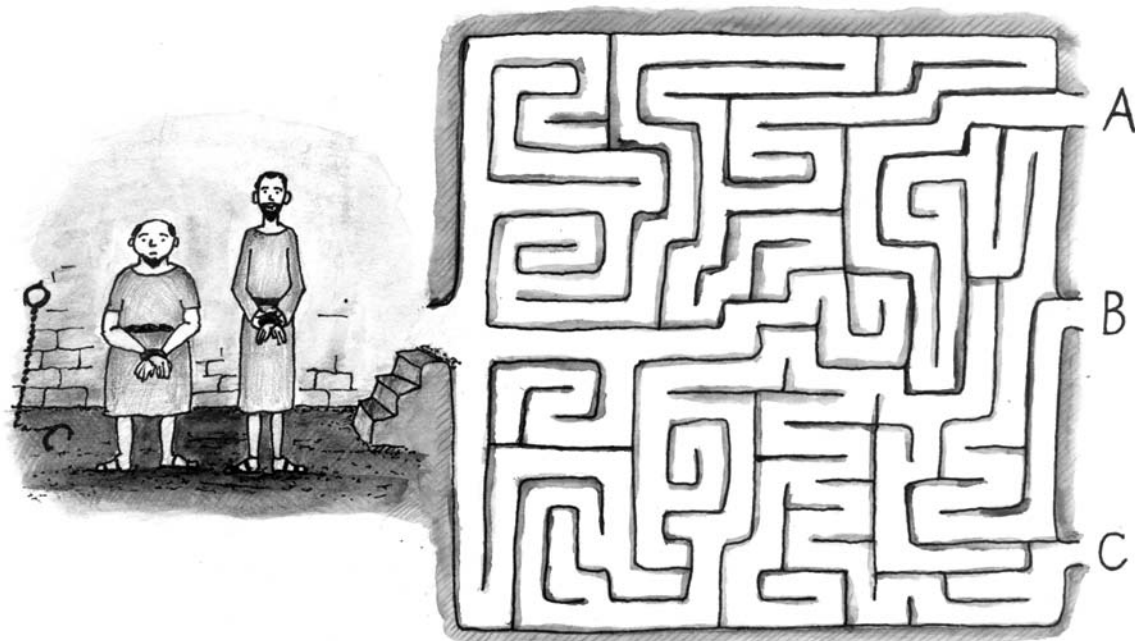

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

gébe, ismét ő adhatta a poharat a fáraó kezébe. De a főpohárnokot felakasztatta.

Ám a börtönből hiába ígerte meg a főpohárnok Józsefnek, hogy közbenjár az érdekében, amikor szabad lett, elfeledkezett róla. József így továbbra is a börtönből maradt.

Melyik úton vezették ki a két rabot a börtönből?

RAJZ: JENES KATALIN

HETI ÚTRAVALÓ

Az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elvesztett. (Lk 19,10)

Szentháromság ünnepe után a 3. héten az Útmutató reggeli és heti igéi Isten bűnösöket hívó, kegyelmes szeretetét hirdetik. Fiának küldetése is azonos ezzel a

Zákeusnak mondott szavai szerint. Kérjük mi is személyes imádságunkban: „Fordulj felém, Uram, és könyörül rajtam: bocsásd meg minden vétkeimet!” (Zsolt 25,16a.18b; Lk) A két elvesztett fiú példázata arra is figyelmeztet, hogy ne zárjuk ki önmagunkat az örök élet ünnepi lakomájából. Mindkét fiú Isten gyermeke, s mindkettőnek megtérésre van szüksége. Visszatérni az atyai házhoz – néha a disznók vályújától könnyebbnek tűnik, mint otthon maradván bevallani szeretetlenségemet és irigységemet. „Atyám, vétkeztem az ég ellen és te ellened, és nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevezzenek.” (Lk 15,21) Ő ma még hívja és kéri minden gyermekét, hogy menjen be az ünnepi vacsorára. Ne tékozzoljunk el üdvösségünket! Pál nem utasította vissza Isten kegyelmét, hanem az Úrba vetett élő hittel ragadta meg: Isten „azért könyörült rajtam, hogy Jézus Krisztus elsősorban énrájam mutassa meg végtelen türelmét példaként azoknak, akik majd hisznek benne, és így az örök életre jutnak” (1Tim 1,16). „Krisztus tiszte: megtartani az elvesztett.” (Luther) Jézus – „Kövess engem!” szavával – tanítványul hívta el a vámszedő Lévit, akiből Máté evangélista lett; mert „nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket megtérésre” (Lk 5,27.32). Mózes abban is előképe a mi közbenjáró Jézusunknak, ahogy népért könyörög az aranyborjú bálványisten imádságának bűne miatt: „... fölmegyek az Úrhoz, talán engesztelést tudok szerezni vétkeitekért.” (2Móz 32,30) Jézus gyógyvíz nélkül (!) gyógyítja meg a harmincnégy éve béna embert szombaton a Betesda tavánál, amelynek öt oszlopocsarnoka Mózes öt könyvére emlékeztet: „Kelj fel, vedd az ágyadat, és járj!” „Íme, meggyógyultál, többé ne vétekez...” (Jn 5,8.14) De mit tegyünk, ha szándékosan vétkezik egy testvérünk a gyülekezetben ellenünk? Intsük meg négy szemközt, majd „nyolcszemközt”, végül „sokszemközt”, mert „amit megkötök a földön, köve lesz a mennyben is, amit pedig feloldok a földön, oldva lesz a mennyben is” (Mt 18,18) „Mert arról van itt szó, hogy ha a keresztyén egyház helyesen él a kulcsok hatalmával, akkor Isten tartja magát az egyház ítéletéhez. Ez az igazság.” (Luther) – De mi a mai gyakorlat? Júdás nem találta a megbánás helyét. Ha Jézusnak mondta volna el: „Vétkeztem, mert ártatlan vért ártaltam el”, akkor nem ezt a választ kapta volna: „Mi közünk hozzá? A te dolgod.” (Mt 27,4) Mi lesz az örök sorsa azoknak a bűnösöknek, akik hallgattak az Atya és a Fiú hívó szavára? Pál szerint: „Nincs tehát most már semmiféle kártható ítélet azok ellen, akik a Krisztus Jézusban vannak”, mivel „a Lélek törekvése... élet és békeség” (Róm 8,1.6). Volt tékozló gyermekként megvall(hat)juk: „Átélt Isten nagy kegyelme / Méltatlanul, érdemtelen.” (EÉ 327,1)

■ GARAI ANDRÁS

Százhusz éve született Bajcsy-Zsilinszky Endre

„A feledésbe merült Bajcsy-Zsilinszky” gondolatait idézte a mártír politikus születése napján, június 6-án Vigh Károly, a Bajcsy-Zsilinszky Társaság elnöke a Magyar Nemzetben. Bajcsy-Zsilinszky Endre parlamenti beszédében mondotta 1943. december 9-én: „... Rettentő felelősség terhel itt valamennyiünket, nemcsak a kormányt és a kormánypártot, az ellenzékét is Magyarországot megmentésének, jövője biztosításának, a történelmi Magyarország újjáépítésének nagy műve körül. Bennünket a világeseményekből legfőképpen az érdek, mi lesz az úgynevezett kis nemzetekkel, főleg pedig hogyan élhetjük a jövőben szabadon a magunk életét, s betölthetjük-e a magunk évezredes magyar hivatását itt, Európa szívében. Erős a hitem, hogy az emberiség új fejlődése az egyéni, népi, nemzeti szabadság, a mostaninál tisztultabb demokrácia, az úgynevezett kis népek nagyobb megbecsülése és nagyobb, főleg szemlelmi akciószabadsága, teljesebb önrendelkezése irányában halad. És a vajdó történelem sodrában felvetődik a sorsdöntő kérdés lelkiismeretünk előtt: hogyan illeszkedik bele a magyarság, a magyar nemzet, a magyar állam a megsokára megszülető világdemokrácia eszméi és intézményei keretébe.”

Mennyire időszerűek ma is ezek a gondolatok! Magyarságunk együttes felelősségét kereste és szolgálta ötvennyolc évre szabott, fordulatokban gazdag életében mint jogász és politikus, több pártot is elindító-szervező képviselő, író és hírlapalapító. Az első világháború táján az akkori szélsőjobboldalról indult, de felelősségérzete átsodorta őt a második világháború ellenzői, a polgári radikálisok táborába. Szembe került a Hitler-barát kormánnyal, és 1944. március 19-én, Magyarország német megszállásakor az őt letartóztatni érkező Gestapo embereit pisztolylövéssekkel fogadta. A Lakatos-kormány kikerlte a németektől 1944 októberében.

Illegalitásba vonult, és a Magyar Nemzeti Felkelés Felszabadító Bizottságának az egyik vezetőjeként fogták el újra. 1944. december 24-én Sopronkőhidán kivégezték.

Evangélikus egyházunk tevékeny tagja volt; személyes hitéről, belső meggyőződéséről kivégzése előtti úrvacsoravételkor vallott Bárdossy Jenő börtönlelkésznek. Családi tradíciói, Szarvas és Békéscsaba erős evangélikus háttere formálták gondolkodását.

1987-től kezdve minden évben a halála napjának évfordulóján, december 24-én délelőtt a Budapest-Deák téri templomban liturgikus megemlékezést tart a gyülekezet a Bajcsy-Zsilinszky Társasággal együtt, utána pedig megkoszorúzzuk a szobrát a Deák téren. Hosszú években keresztül az 1986-ban felállított emlékműnél emlékeztünk, amely azonban ma már nem itt látható: a környék átrendezése miatt eltávolították eredeti helyéről, és a főváros Tarpa nagyközségnek adományozta, ahol a politikusi sírja van. A jelenleg látható alkotást június 6-án avatták fel. (Erről hírt adtunk lapunk két héttel ezelőtti számában – A szerk.) Bajcsy-Zsilinszky új emlékművét Ilyés Antal szobrászművész készítette el – miután megnyerte az erre kiírt pályázatot – a Bajcsy-Zsilinszky Társaság és a Budapest Galéria kezdeményezésére. Az emlékmű a Deák tér – Erzsébet tér sarkán áll, a Bajcsy-Zsilinszky út vonalában: világos kőtömb és benne negatív formában az életnagyságú nagyjából alak.

Az emlékezőseken tudunk meg részleteket egykori börtöntársától, Novák Károlytól, a Budapest-Józsefvárosi Evangélikus Egyházközség presbiterétől arról, miként utasította el az őt őrző és tisztelő katonák ajánlatát, hogy szökjön meg a főváros és Sopronkőhida között.

„Legyen a magyar gerinces” – követelte magától, népétől Bajcsy-Zsilinszky Endre; ezt példázta élete. Emlékeztünk reá népünk nagyjainak kijáró tisztetéssel.

■ HARMATI BÉLA

ISTENTISZTELETI REND | 2006. július 2. – Budapest

Szentháromság ünnepe után 3. vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: 1Pt 5,6–11; Ez 18,1–4,21–24,30–32. Alapige: Lk 15,1–10. Énekek: 382., 422.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Balicza Iván; II., Hívősvölgyi út 193., Fébé de. 10. (úrv.) Szalay Tamás; II., Modori u. 6. de. 3/4 II. Sztjovnovics András; Peshidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. (úrv.); Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38. de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; Káposztásmegyér, Tóth Aladár út 2–4. de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) id. Pintér Károly; du. 6. Cselovszky Ferenc; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv.) Szirmai Zoltán; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. (úrv.) Kertész Géza; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák) Szpisák Attila; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. (úrv.) Kertész Géza; VIII., Vajda P. u. 33. de. 9. (úrv.) Smidéliusz András; IX., Gát utcai római katolikus templom de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. fél 11. (úrv.) Smidéliusz András; Kerepesi út 69. de. 8. (úrv.) Tamásy Tamás; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) Blázy Árpád; du. 6. Blázy Árpád; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. Blázy Árpádné; Magyar tudósok krt. 3. (Egyetemi Lelekészség) du. 6. (úrv.) Barthel-Rúza Zsolt; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) D. Szabik Imre; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.); XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. (úrv.) Kendeh György; XIII., Frangepán u. 41. de. fél 9. Kendeh György; Zuglói, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; XIV., Gyarmat u. 14. de. fél 10. Tamásy Tamás; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Kendeh K. Péter; Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom) de. 10. (úrv.) Bátorvicsy Gábor; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. (úrv.) Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. (úrv.) Blaticzky János; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. (úrv.) Blaticzky János; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. (úrv.) Kósa László; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. (úrv.) Penttinen Kari; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. Wiszkidenszky András; Rákossziget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. Wiszkidenszky András; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. (úrv.) Hulej Enikő; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. (úrv.) Hulej Enikő; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. (úrv.) Györi János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Máttyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; Názáret-templom, Mátrászentimre-Bagolyirtás de. 11.

ISTENTISZTELETI REND | 2006. július 2. – Balaton

Badacsonytomaj de. 9.; Balatonalmádi du. 4.; Balatonboglár de. 11.; Balatonfenyves (református templom) du. 6.; Balatonfüred de. 9.; Balatonfűzfő (református templom) du. fél 3.; Balatonszárszó (evangélikus üdülő) de. 10.; Felsőöregcse de. 11.; Fonyód du. 4.; Hévíz du. fél 5.; Keszthely de. fél 11.; Köröshegy (református templom) du. fél 3.; Kőtcse de. 10.; Kővágóörs de. fél 12.; Mentshely de. 11.; Nemesleányfalu du. 2.; Révfülpö de. 10.; Siófok de. 10.; Sümeg du. fél 3.; Szentantalfa de. háromnegyed 10.; Veszprém de. 10.; Zamárdi du. 4.; Zánka de. fél 9.

NÉMET NYELVŰ ISTENTISZTELEK

Balatonboglár de. fél 10.; Hévíz de. fél 10.; Siófok (kápolna) de. fél 10.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

Magyar evangélikusok Nyugaton

Hazatérték Pósfay György iratai

► Uppsala, Lund, Cleveland, Caracas, Genf: a 20. század egyik legérdekesebb lelkészpályája köti össze ezeket az egymástól több ezer kilométerre fekvő városokat. Pósfay György Nyugatra kikerült magyar lelkész több mint fél évszázada lelkigondozza a hazájuktól távol élő magyarokat. Pályája a háború után vett fordulatot, ekkor került külföldre. Évtizedek óta képviseli hűségesen az evangéliumi hitet és a magyarságot. Bárhová is állította a sors, szolgált egyháznak, szolgált az idegen uralom alatt elnyomásban élő hazának. Élete minden evangélikusnak és magyarnak például szolgál.

Pósfay György, a genfi protestáns gyülekezet lelkipásztora felajánlotta munkás élete során összegyűjtött iratait az evangélikus egyház levéltárának. Ebből az alkalomból érkezett Harmati Béla László múzeumigazgatóval együtt Genfben, az alpesi köztársaság délnyugati csücskében fekvő városba. Gyurka bácsi és kedves felesége, Emese asszony vendégszeretettel élvezve újra megbizonyosodhattunk arról, hogy a Pósfayak otthona – szinte magyar intézményként – mindig nyitva áll az átutazó magyarok, segítségkérők, jó szóra vágyók előtt.

A Genf egyik szép kertvárosában fekvő magasház 4. emelete valóságos kis magyar sziget. Ahogy belépünk, a falon színes erdélyi cserepek, a hazai tájak és történelem képei láthatók. Mozgalmas életről tanúskodnak az emléktáblák és az iratok. Raffay Sándor bányakerületi püspök aláírása szerepel a lelkész 1943-ban történt felavatását megörökítő emléklapon. A venezuelai (caracasi) evangélikus gyülekezet Pósfay György tizenkilenc évnél fiatalabb munkáját köszöntö meg, de a Szent István cserkészcsapat is hálát adott munkásságáért. Azután a genfi magyar gyülekezet szép emléktábla következik.

A hazaszállítandó dokumentumok gondosan dobozba rakva, jegyzékkel várta ránk: Gyurka bácsi és felesége szorgos előkészítő munkát végzett. Valóságos kincseshányója ez a gyűjtemény közel-múltunknak, azon belül is az egyik legérdekesebb fejezetnek: a Nyugatra szakadt magyar evangélikusoké. Pósfay György és írásai jól ismertek a nyugati magyar evangélikusok és azok előtt, akikhez eljutottak a nyugati evangélikus lapok (Koinonia, Útitárs). Mégis elképzelhető, hogy a negyvenévesnyi politikai zárlat, a földrajzi távolság miatt a mai fiatalabb nemzedék tagjai közül sokan nem hallottak a több mint nyolcvanestendős genfi lelkészről.

Pósfay György a Dunántúlról származik, a család eredeti neve Posch volt. A Pósfay név a családjuk lakhelyéhez közeli Pósa község nevéből származik. Sopronban járt evangélikus teológiára. A veszített háború után került ki Svédországba ösztöndíjjal, ahol 1946-tól 1950-ig Uppsala és Lund városában szolgált. A hazai kommunista hatalomátvétellel, Ordass püspök jogtalan eltávolítása miatt Pósfay György és más, külföldön tanuló teológusok – Vajta Vilmos, Leskő Bé-

la, Terray László – Nyugaton maradtak. Ordass püspök megbízása és saját vállalkozásuk alapján a külföldi magyar evangélikusságot szolgálták, és egyben a hazai egyház külföldi képviselőivé váltak.

Gyurka bácsi ezt követően az észak-amerikai magyarság egyik központjába, Clevelandbe került, ahol 1950 és 1952 között három tartalmas évet töltött az ottani magyar evangélikus gyülekezetben. A hívek nagy része még az első világháború előtt, anyagi szükségétől hajtvva gyá-

ri munkásként került ki Amerikába. Kezdetben dunántúli, gömöri és más evangélikusok alkották a gyülekezetet. A jórészt falusi hívek a templom körül, egymás mellett építették fel házaikat, és valóságos magyar közösséget alkottak.

Pósfay György életének következő állomása a latin-amerikai evangélikusok szolgálata volt. 1952-től 1971-ig, vagyis tizenkilenc évig Venezuela fővárosában, Caracasban élt. Erre az időszakra esik Gyurka bácsi életének egyik nagy élménye. A caracasi magyarok, értesülve az 1956. októberi forradalomról, jelentős összeget gyűjtöttek össze honfitársaik megsegítésére. A forradalom leverése után az összeg célba juttatása Pósfay Gyurka bácsi feladata lett. A messi Caracásból Ausztriába utazva gondoskodott róla, hogy az adomány eljusson a rászorult magyar menekültekhez. A támogatásból részesült a hazai egyház is: Pósfay György a hegyeshalmi határátelölőhelyen személyesen adta át Ordass Lajos püspöknek. Pósfay György 1957 ele-

jén részt vett a KÉMELM-nek, a Külföldön Élő Magyar Evangélikus Lelkigondozók Munkaközösségének ausztriai megalakulásán. Újtának egyik érdekessége, hogy kapcsolatba került a lisszaboni protestáns gyülekezetrel, ahová a Portugáliában száműzetésben élő Horthy Miklós kormányzó is tartozott. E gyülekezet gondoskodott az 1957 elején elhunyt kormányzó temetéséről is.

A nevezetes ausztriai út is jelezte, hogy az emigrációban Pósfay Györgynek és társainak a feladata nem korlátozódott a gyülekezeti szolgálatra. A magyar evangélikusok összefogása szerte a világban kiterjedt szervezőmunkát és diplomáciai szolgálatot jelentett. Pósfay György jelen volt az 1957. évi minneapolis-i evangélikus világgyűlésen. Tanúja lehetett, hogy a magyar delegációt vezető Ordass püspök helytállása világszerte elismerést hozott a magyar evangélikusságnak. Pósfay Gyurka bácsi 1971-től 1986-ig a Lutheránus Világzövetség genfi központjában a szervezet latin-amerikai megbízottja lett. Mivel tudták róla, hogy magyar lelkész, a hazai ügyekben is kikérték a véleményét. E téren végzett szolgálatának egyik legfontosabb része az 1984-ben megrendezett budapesti evangélikus világgyűlés szervezésében való tevékeny részvétele.

Pósfay György 1981-től aktívan bekapcsolódott a genfi és lausanne-i magyar protestáns gyülekezet életébe. Ott azóta is önkéntes társadalmi munkában végez szolgálatot, beteget látogat, istentiszteletet tart. Gyurka bácsi és felesége a genfi magyarok számára külön intézményt jelent. A rájuk jellemző módon mindig a döntő pontokon, de szerényen a háttérben maradván, mindig önzetlenül, címek, rangok nélkül végzik nemzetmegeőrtő szolgálatukat, ápolva a nyugati és a hazai egyház közötti kapcsolatokat.

Gyurka bácsinak és feleségének kívánjunk innen, az óhazából egészséget és további dolgos éveket.

Végül pedig ne feledjük feltenni magunknak a kérdést: vajon eleget tudunk-e a világban szétszóródva élő magyarokról, evangélikusokról, protestánsokról? Vajon egyháznak megtett-e és a jelenben is megtesz-e mindent annak érdekében, hogy megőrizhessék anyanyelvüket? Azért is fontos a Nyugaton élő magyar evangélikusok támogatása, mert az átalakulás nehézségeivel küzdő hazai egyházunk épülhet, erősödhet az általuk a világban szerzett tapasztalatokkal.

Legyen példa Pósfay György a többi nyugati lelkész és gyülekezet számára: amiként ő tette, adják be a levéltárba történelmi értékeit, hiszen a nyugati evangélikusság múltja a hazai evangélikus történelem szerves része.

■ CZENTHE MIKLÓS

Mint ázott verebek...

Gyermeknap esőben

A Tolna-Baranyai Egyházmegye három éve vállalkozik arra, hogy gyermeknapal szerezzen örömet az „utánpótlásnak”. Először Dombóvár (hegyek), tavaly Paks (vizek), az idén pedig Nagymányok vállalta a lebonyolítást. Délelőtt hatvanöt gyermekkel a bibliai fák témakörét jártuk körbe ismert és kevésbé ismerős történetek felelevenítésével egy hittanverseny keretében. Szó volt a jó és rossz tudásának édenkertbeli fájáról,

Áron vesszejéről (4Móz 17,16–26), Gedeon szent fájáról (Bír 6,25–32), a tölgyfáról, melyen Absolon halálát lelte (2Sám 18), a keresztfáról és a mennyországbeli élet fájáról (Jel 22). Minden állomáshoz kapcsolódott valamely egyéb tevékenység is (rejtélyfejtés, keresés, festés, fonás, faragás, „táborniz” az eresztől...).

Az eső megállás nélkül és reménytelenül esett, ezért az eredetileg szabadtérre

tervezett akadályverseny a nagymányoki templomban és a közeli iskola termében kapott helyet. Némileg javított a hangulaton az ebéd menüsora (ivólé, spagetti, meggyes rétes). Délután ugyan már kezdett alábbhagyni az eső, a templomkert helyett mégis a helyi sportcsarnokba tették át a versenyek helyszínét. Az egyes állomásokon csupa ügyességi feladat várta a száradó kis hősöket: oroszlánvetés (célba dobás), kuglizás, gólyalábon járás, kapura rúgás, zsákban futás, nadrágfutás, ugrókötelezés, labdatétel, hulahoppkarikázás, „mocsáron átkelés”, zsáklavaglás, lovagi torna, horgászat. A kézműves-foglalkozásokon pedig arcfestés, dekupázsolás, gyöngyözés, rajzolás közül választhattak.

A napot a helybeli óvodások mesejátéka, a kíváncsi királykisasszony aranyos története zárta. A gyerekek végül is élményekkel gazdagodva térhettek haza, mi, a szervezők pedig elmondhattuk: rossz időben jó gyermeknapot csinálni – ez az igazi égi áldás...

■ SCHALLER BERNADETT

FOTO: NAGY ANDREA

Ökológia – hittel

► **A Védegylet és a Nádasdy Alapítvány 2003 óta rendez meg évente Ökológia és egyház elnevezésű képzéseit. A többnapos ökumenikus rendezvény célja a hitünk és a környezet kapcsolatáról, a teremtéssel szembeni felelősségünk kérdéseiről való együtt gondolkodás.**

A képzésen a résztvevők – természeti környezetünknek, a teremtett világnak a védelméhez kapcsolódó hivatalos egyházi dokumentumok és a világszerte zajló erőfeszítések ismertetésén kívül – gyakorlati segítséget is kapnak ahhoz, hogy saját gyermek- és ifjúsági csoportjaikkal olyan programokat valósíthassanak meg, melyek hozzájárulnak a környezeti tudatosság erősítéséhez. A három és fél nap során lehetőség van a sikeresen megvalósult ötletek, játékok, környezeti nevelési programok megismerésére és kipróbálására. Több korábbi résztvevő már mint előadó tér vissza az idei programra, hogy megossza a hallgatósággal a képzésen szerzett tudás alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatait.

Fontos, hogy az egyházak tanítási gyakorlatában nagyobb hangsúlyt kapjanak azon alapelvek, amelyekre a társadalom a környezeti válság megoldásában támaszkodhat. *II. János Pál* pápa és *I. Bartolomeiosz* konstantinápolyi pátriárka kö-

zös velencei nyilatkozatának (2002) az egyik részlete fejezi ki a legutóbbi képzés hosszú távú célját: „Azon felismerésből kiindulva, hogy a világot Isten teremtette, megláthatjuk azon objektív erkölcsi rendet, amely a környezethez fűződő erkölcsi viszonyunkat is meg kell, hogy határozza. Erre tekintettel minden kereszténynek és valamennyi hívőnek megkülönböztetett szerepe van az erkölcsi értékek kinyilvánításában és az emberek környezeti tudatosságára való nevelésében, amelyért önmagunk, mások és az egész teremtés előtt felelősek vagyunk.”

Az ember intelligenciája révén különös és megkülönböztetett szereppel bír. Ez a szabadság azonban nem jogosítja fel a világ pusztítására, hanem kötelességeket ró rá élőlénytársainak és az egész ökoszisztémának a megőrzését tekintve. Figyelembe kellene vennie a többi létforma méltóságát is, elismerve, hogy azok az embertől függetlenül is értékek hordozói, és létük által eleve tiszteletre méltók.

Éppen ezért elkerülhetetlen feladat, hogy ráirányítsuk a figyelmet a természeti rendszerek sokféleségének, stabilitásának és szépségének csorbítására irányuló cselekedetek bűnös voltára. El kellene fogadni továbbá, hogy a világ egészére irányuló szeretet és irgalom éppúgy jó, mint az embertársaink iránt tanúsított. Ebből adódóan igyekeznünk kellene gátat szabni mind az embertár-

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla
E-mail: ararat@lutheran.hu

sainkkal, mind pedig a természettel szembeni erőszaknak.

A környezeti válsághoz vezető fogyasztói magatartás az emberi lélek céltalanságából fakad. Az egyházaknak fontos feladatuk a szellemi és lelki kiteljesedést állítani az emberi lét középpontjába az anyagi javak birtoklásával szemben.

II. János Pál pápa és I. Bartolomeiosz pátriárka szerint „megoldást a gazdaság és a technológia területén csak akkor találhatunk, ha mélyeséges változás megy végbe szívünkben, amely elvezethet bennünket életformánk megváltoztatásához, valamint fogyasztásunk és termelésünk fenntarthatatlan formáinak átalakításához”.

Az idén (augusztus 3-a és 6-a között) ismét a Nádasdy Akadémián kerül sor a képzésre, melyre a szervezők szeretettel várják a téma iránt érdeklődőket – elsősorban az egyházi gyermek- és ifjúsági csoportok vezetőit. További információt a www.vedegylet.hu és a www.nadasdy.org honlapon találhatnak.

■ BENKOVICS SÁNDOR

Közönségkapcsolat és egyház: korunk kihívása

PR-munka az egyházak számára címmel Tallinnban, Észtország fővárosában tartotta legutóbbi szemináriumát a KALME, azaz a kisebbségi helyzetben lévő európai evangélikus egyházak kommunikációs bizottsága június 12–15. között. A téma mai, a PR- és marketingelemekre egyre erőteljesebben épülő, építő, ezen eszközöket jó és (gyakorta) rossz célok érdekében felhasználó világunkban több mint aktuális. Neves előadók segítettek a mintegy húsz európai résztvevőnek – valamennyien egyházi médiamunkások, majdnem fele a jelenlévőknek lelkes – eligazodni a közönségkapcsolatok területén. Már a kifejezés meghatározásakor kiderült, hogy a PR – azaz public relations – fogalma milyen nehezen megfogható, mennyire ellentétes asszociációkat kelt, szükségessé tehát közelebről megismerkedni vele.

Tekintettel arra, hogy a három és fél napos együttlét a „workshop”, azaz „műhely” nevet viselte, a résztvevőknek egyénileg és csoportosan is sokat kellett dolgozniuk – jól tette, aki a kreativitás

sem „hagyta otthon”. És persze ki-ki beszámolt hazája egyházának a PR területén elért eredményeiről, illetve megvalósítandó céljairól. A napindító reggeli áhítatok feledhetetlen pillanata volt, amikor minden jelenlévő az anyanyelvén mondta el a *Miatyánkot* – a keresztény egység, egyszersmind pedig a nemzeti identitás fontosságának jeleként...

Az előadók között ott volt *Aune Past*, a tartui egyetem újságíró és kommunikáció szakának tanára, akit csak a „kommunikáció anyjaként” emlegetnek Észtországban. A saját PR-céget vezető hölgy számos modell bemutatásával adott ötletet, ihletet a nonprofit szervezetek, egyházak PR-munkájának beindításához, illetve hatékonyra tételéhez. Elsőként a KALME népszerűsítését célzó feladatot kaptak a résztvevők: a bizottságnak a világi média számára érdeklődést keltő arculatát kellett önállóan elkészíteniük.

Szintén emlékezetes volt *Ingmar Lindqvistnek*, a Finn Evangélikus Egyház kommunikációs igazgatójának az egész napos előadása is, aki példákval szemléltette, mi-

ként kommunikál helyesen – és sokszor hibásan! – az egyház a botrányokra, negatívumokra inkább vevő világi médiumokkal, újságírókkal. Mint rámutatott, nem lehet „ad hoc” alapon tárgyalni a médiával, egy (vagy több) lépéssel az események után kullogni – átgondolt, szakmailag megalapozott, profi stratégiára van szükségük az egyházaknak.

Szó esett az egyházak által szervezett sajtótájékoztatók (sajtóbeszélgetések, sajtóreggelik) fontosságáról, az egyházvezetők és a világi média munkatársai közötti kapcsolatok építéséről, az információátadás rendszeres keretek között való megszervezéséről.

A szervezők jóvoltából a szeminárium hallgatói megismerkedhettek a tallinni evangélikus lelkészképzés múltjával és jelenével, valamint látogattak tettek az Észt Evangélikus Egyház vezető püspökénél, *Andres Podemél* is, aki jókívánásait tolmácsolta a KALME valamennyi taggyháza – így a magyar evangélikus egyház – számára.

■ KÓHÁTI DOROTTYA

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Tessedikkel az élet felé – a Második Esély Népfőiskoláról másként

Nem kell bemutatnom a Szarvason megvalósított népfőiskolát, hiszen ezt egy korábbi számban (*Evangelikus Élet*, 2006/20. szám) nálam arra sokkal alkalmasabbak már megtették. De valamit nem tudtak akkor „igazán” bemutatni. Kérdezhetnék: miről is beszélék én? Arról, amiről igazán szól ez az „iskola”. Ami a színlalak mögött történik. Arról, ami ott zajlik, s arról, ami kívülről nem látható. Hiszen ahhoz, hogy igazán tudjuk, valójában mi is zajlik az „iskolában”, bizony mindent belülről kell látnunk és megtapasztalunk.

Amit 2004-ben megálmodtak, egy mesének indult, hogy beírja magát a valóság könyvébe, jobba téve azt. S ennek a mesének a történetét az álmódok folyamatosan írják, újra és újra megálmodják tökéletesítve a képzést, a lehető legtöbb embert megszólítva, az egyéni célokat is figyelembe véve. Ahogy az újszülöttek is folyamatosan fejlődnek, és a tapasztalás révén okosodnak, úgy tapasztal és fejlődik a népfőiskola is.

Mi, hallgatók szívből állítjuk, hogy nincs olyan foglalkozás vagy óra, melyen ne venénk részt szívesen, mert minden igényt kielégítően állították össze az anyagot és válogatták meg az előadókat. No persze az iskola mégiscsak iskola, és célja az, hogy tanítson. Am a népfőiskola esetében elég a tanulmányi szerződés első oldalán található I. pontot végigolvasni, hogy lássuk, itt nem csupán tanítás folyik. „A képzésben részt vevő részt vesz szervezett szakmai-lelki megerősítő képzésben.” Olyan erőt sugárzó és léleképítő impulzusokban van részünk, amelyek egy életre meghatározóak lehetnek azok számára, akik igazán be tudják fogadni őket. Kivétel nélkül minden szakmai képzéshez társítottak egy lelki részt is, melyet ha szívünkbe fogadunk, akkor örökre ott marad.

Mindezen álmokat a hallgatók szívébe egyénileg „bevésni” szintén nagy feladat. Ezt teszi nap mint nap a képzés koordinátora, *Benkóczy Péter*. Óriási helytállásról tesz tanúbizonyságot *Lázár Zsolt*, a partnerség vezetője. Munkájukon isteni áldás van. Ezt érezzük, amikor reggel meghallgatjuk az útravalót. Ezt érezzük, amikor lelki gondunkkal fordulunk hozzájuk. Ezt érezzük, amikor egyéni elképzelésekkel állunk elő, és ők segítenek megvalósítani a terveinket. De különösen akkor érezzük, amikor lelkészként nézünk rájuk, és csoportunk fele elmegy az istentiszteletre, hogy meghallgassuk igemagyarázatukat. Mi, hallgatók már tudjuk, hogy mindazt, amit kaptunk, a szívünkben visszuk tovább.

Most szeretnék egy kicsit személyes hangnemre váltani. Ambrózfalva egyházfelügyelője vagyok. Egy félreértés és egy véletlen esemény keveredése folytán jelentkeztem az iskolába. Köszönöm Istennek, hogy az iskola falai közé segített kerülnöm. Imáiban arra kérem, hogy legyen áldás a népfőiskola további működésén, az oktatók munkáján. Kérem azt is, hogy legyen áldás *Lázár Zsolt* összefogó munkáján, ne ériék kudarcok, és áldomja a csoda meséjét tovább és tovább. Kérem az Urat, áldja meg *Benkóczy Péter* minden tettét, mellyel derűt csempész a szomorúak szívébe, segít a hozzá kérésrel fordulók, és imát is mond az azt kérőknek.

■ VALKI CSILLA *ambrózfalvai egyházközségi felügyelő*

SZERETETVENDÉGSÉGRE...

Könnyű nyári sütemény

Hozzávalók: 3 pohár tejföl, 2 egész tojás, 2 csomag vaníliás cukor, 1 csomag sütőpor, 50 dkg kristálycukor, 45 dkg liszt.

Elkészítés: a hozzávalókat egy tálban keverőgéppel jól kikeverjük, a legvégén hozzáadjuk a habbá vert tojásfehérjéket. A tésztát kikent vagy sütőpapírral kibélelt tepsibe öntjük, a tetejére cukrozott epret, cseresznyét, meggyet vagy reszelt almát szórunk. Előmelegített sütőben, közepes lángon körülbelül 35 perc alatt készre sütjük.

FOTO: BODA ZSUZSA

HIRDETÉS

Pályázati felhívás protestáns témájú írásművekre

A Protestáns Újságírók Szövetsége (PRÚSZ) pályázatot hirdet fiatalok számára. Műfaji és terjedelmi megkötöttség nélkül olyan, még nem publikált írásműveket várunk, amelyek például bemutatják a magyar protestantizmus elmúlt évszázadainak valamely történelmi eseményét, nevezetes alakjának munkásságát; protestáns témájú prózai irodalmi alkotások; protestáns vonatkozású helytörténeti írások.

Pályázhatnak: 30 év alatti magyarországi és határon túli protestáns fiatalok.

A pályázat módja: egy pályázó csak egy művel pályázhat; csak számítógépes szövegszerkesztővel készült pályamunkákkal lehet jelentkezni; a pályázat jelzés, a győztes munka szerzőjét a bírálóbizottság csak a döntés után ismeri meg, ezért a beküldendő pályamunkán a szerző neve helyett jeligét kell feltüntetni; a pályamunkát postai úton, három példányban, nagyalakú borítékban kell elküldeni a PRÚSZ címére (1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3. – a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székháza). A nagyalakú borítékban egy kisebb alakú, lezárt borítékot kell elhelyezni, amely a pályázó személyes adatait tartalmazza: nevét, életkorát, felekezeti hovatartozását, pontos lakcímét, telefonszámát. A kisebb borítékban semmilyen személyes adatot nem lehet feltüntetni, kizárólag a pályázat jeligéjét.

Pályadíj: a PRÚSZ elnökségéből álló bírálóbizottság egy pályamunkát díjaz 150 000 forinttal.

A pályázatok postai feladásának határideje: 2006. szeptember 30.

Ünnepélyes díjátadás: 2006. október 31-én, a reformáció napján.

A bírálóbizottság október 20-ig értesíti a nyertest a döntésről, és ezzel egy időben honlapján közzéteszi a győztes pályázat címét és alkotóját. Nem vállalja ugyanakkor a többi pályázati anyag visszaküldését.

További információk: prusz@prusz.hu. Honlap: www.prusz.hu.

A PRÚSZ elnöksége nevében:

NOVOTNY ZOLTÁN, a PRÚSZ elnöke

HIRDETÉS

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem a 2006/2007-es tanévre felvettelt hirdet nappali tagozaton 3 éves doktori (PhD) képzésre egyetemi hittudományi végzettséggel rendelkezők részére.

A jelentkezési lap letölthető az EHE honlapjáról a http://teol.lutheran.hu/Tanulmányi_információk/ETN/Irtattar_utvonalon.

Jelentkezési határidő: 2006. július 28.

Cím: Evangélikus Hittudományi Egyetem, 1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.

A borítékra írják rá: Doktori Iskola – felvételi jelentkezés.

BÉRES Az egészséges emberért

Figyeljünk oda nyáron is!

Figyeljünk oda nyáron is! Mire? Természetesen a legfontosabb dologra, az egészségünkre. Hosszas várakozás után hozzánk is megérkezett a meleg. Pár héttel ezelőtt még 15 Celsius-fok volt hazánkban, egyik napról a másikra pedig 30 fokra szökött a hőmérő higanyszála. Szervezetünknek az utóbbi időben szinte napról napra kellett alkalmazkodnia a különböző időjárási frontokhoz. Szerencsére azonban megérkezett a várva várt nyári meleg.

Mindenki igyekszik kiszabadulni végre a hideg, szeles, esős napok után a szobafogságból. A szerencsésebbek elutaznak nyaralni, vannak, akik a munkás hétköznapok után a hétvégeket töltik kirándulással, strandolással. Azonban hiába a meleg, a hatalmas hőingadozások miatt korábban már megterhelt szervezetünket hamar kikezdeheti bármilyen fertőzés, ha nem figyelünk oda. Hogy lehet ez?

Miközben a nyár örömeit élvezzük, eszünkbe sem jut, hogy a frissítő fürdőzés után elfogyasztott jeges ital is gondot okozhat, hiszen igen gyakran óvatlanok vagyunk a nagy melegen. Sok esetben az is elég, ha nem cseréljük le a vizes fürdőruhánkat időben a strandon, vagy a kánikulában kimele-

gedve megiszunk egy jéghideg üdítőt, netán megesszünk egy nagy adag fagyaltot. Máris kész a baj, bedagad a torkunk, felfázunk, nátházunk leszünk, hiszen a kórokozók nyáron is aktívak. Ha szervezetünk legyengült, ugyanúgy, mint télen, könnyen elkaphatunk például egy nyári náthát is, amely megkeresítheti a régen várt pihenést. Azonban van lehetőség a megelőzésre, immunrendszerünk erősítésére.

Egészségünk megőrzésére nyáron is található megoldást. Immunrendszerünk megerősítésében nagy segítséget nyújthat a **Béres Csepp**, amely már több évtizede bevált magyar készítmény. A **Béres Csepp** olyan arányban tartalmaz ásványi anyagokat és nyomelemeket, ahogy azt a szervezet igényli, így hozzájárul szervezetünk ideális működéséhez, immunrendszerünk megerősítéséhez. A tapasztalatok szerint a **Béres Csepp** az optimális hatás kialakulásának érdekében a megfelelő adagban, 6 hétig kúraszerűen kell szedni.

Napi 2x20 **Béres Csepp** és a felszívódásához nélkülözhetetlen C-vitamin szedésével megerősíthetjük immunrendszerünket, hogyha megérkezik az igazi meleg idő, élvezhessük a nyár minden örömét.

A Béres Csepp® vény nélkül kapható roboráló gyógyszer.

A kockázatokról és a mellékhatásokról olvassa el a betegtájékoztatót, vagy kérdezze meg kezelőorvosát, gyógyszerészét.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

HIRDETÉS

Pályázat óvodavezetői állásra Albertiben

Az Alberti Evangélikus Egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet az Alberti Evangélikus Egyházközség Óvodájának (2730 Albertirsa, Pesti út 104.) a vezető óvónői állására.

A pályázat feltételei: szakirányú végzettséget igazoló óvónői oklevél; legalább 5 éves szakmai gyakorlat (a szakvizsgával egyenértékű szakirányú vezetői szakképesítés előnyt jelent); a jelentkező evangélikus vallású, konfirmált legyen; lelkészi ajánlás.

A pályázat benyújtásának határideje: 2006. július 31.

A pályázat elbírálásának határideje: 2006. augusztus 15.

Az állás elfoglalásának ideje: 2006. augusztus 21.

A megbízás 6 évre szóló szerződés, amely egyidejűleg határozatlan időre szóló óvónői munkaviszonyt is jelent.

Postacím: Alberti Evangélikus Egyházközség, 2730 Albertirsa, Pesti út 106.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, önéletrajzát, részletes szakmai életrajzát, az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját, szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelését. A pályázathoz mellékelni kell a legmagasabb iskolai végzettséget igazoló iratok hiteles másolatát, érvényes erkölcsi bizonyítványt, lelkészi ajánlást.

A közoktatási intézmények vezetőinek megbízására és feltételeire vonatkozó hatályos előírásokat a MEE 2005. évi VIII. tv. 60. § 1-4., valamint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. (Kt) és az 1/1994. (VI. 8.) MKM-rendelet tartalmazza.

Józsa Márton evangélikus lelkész sírköszentelési szertartása július 8-án 14 órakor kezdődik a síófoki evangélikus templomban, majd a Szépvölgyi úti temetőben folytatódik.

A család

HALÁLOZÁS

Dr. Pálffy Miklósné (Böröndy Piroska, született 1924. január 31-én), dr. Pálffy Miklós teológiai professzor özvegye, aki az Evangélikus Teológus Otthon élelmészvezetője, illetve évtizedeken át az Evangélikus Sajtóosztály munkatársa volt, június 24-én viszszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése június 30-án 10 órakor a Kondorosi temetőben lesz. „Áldjad én lelkem az Urat, és el ne feledkezzél semmi jótéteményéről.” (Zsolt 103,2; Károli fordítás)

APRÓHIRDETÉS

Rendkívül kedvezményesen 30-40 fős csoportokat várunk a Körös menti csodaszép Szarvasra, mely új uszodával és gyógyfürdővel is rendelkezik! Telefon: 20/824-6682.

www.hirkapu.hu

44 éves, faluban élő evangélikus hívó férfi megismerkedne korbán hozzá illő nővel házasság reményében. SMS: 20/381-2615.

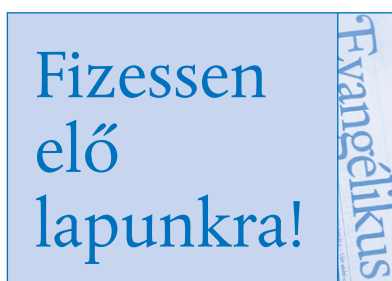
Én 35/173/80, Istenben hívó fiú vagyok, aki enyhén beszédhibás. Házasság céljából meg szeretnék ismerkedni egy lánnyal. Tel.: 30/408-2571.

HIRDETÉS

A Bethánia CE Szövetség és a Romániai CE Szövetség mint a 25. CE-világkonferencia szervezői szeretettel hívnak minden kedves érdeklődőt a számos országból híveket vonzó találkozóra, amelynek központi alkalmi a gödöllői Szent István Egyetem aulájában július 13-án, csütörtökön 19.30-kor kezdődnek, és július 16-án, vasárnap 22 órakor zárulnak. Program, részvételre vonatkozó információ a www.ceworld2006.hu honlapon található, vagy az 1/226-9378-as telefonszámon szerezhető be. Szállást, étkezést a register@ceworld2006.hu e-mail címen vagy a Bethánia CE Szövetség – 1094 Budapest, Angyal u. 30. levélcímen lehet igényelni.

A héten a következő gyülekezetekért imádkozunk: Pilis (vasárnap); Acsa (hétfő); Nagycserkesz (kedd); Esztergom (szerda); Harka (csütörtök); Sikátor (péntek); Gyöngyös és környéke (szombat).

A Lutheránus Megújulás által szervezett imamozgalom

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból július 2-től július 9-ig

VASÁRNAP

13.05 / Kossuth rádió

Névjegy. Cs. Varga István

irodalomtörténész (50')

14.50 / mtv

Örömhír. A református egyház

műsora (35')

17.05 / Filmmúzeum

Fekete gyémántok

(magyar játékfilm, 1976)

1-2. rész (153')

20.00 / PAX (premier)

Mi a helyzet...

a Da Vinci-kóddal? (45')

21.00 / PAX (premier)

Mesterkurzus, 21. rész

Magára hagyott generációk

Fiatalkor és öregek a 21. században (65')

22.00 / tv2

A halászkirály legendája

(amerikai film, 1991) (132')

HÉTFŐ

10.58 / Bartók rádió

Beethoven: V. szimfónia (32')

13.30 / Kossuth rádió

Erős vár a mi Istenünk! Az evan-

gélikus egyház felőrájában

többek között Menyes Gyula

svédországi magyarokkal ké-

sztített riportját hallhatjuk.

18.05 / PAX

Családfa

1. rész: Gyökerek (ZMC – 50')

19.40 / Spektrum

Jeanne d'Arc (43')

20.35 / Filmmúzeum

Tanár úr kérem

(magyar játékfilm, 1956) (73')

21.35 / Kossuth rádió

Értsünk szót! (25')

23.15 / Duna II. Autonómia

Konrad Adenauer – Európa alapító

atyja (dokumentumfilm, 1994) (42')

KEDD

8.30 / Duna Tv

Isten kezében (ism.) (26')

13.20 / PAX

Mit ér az ember, ha színművész?

Balogh Erika (35')

13.30 / Kossuth rádió

Tanúim leszek. A római katoli-

kus egyház felőrája

14.55 / Duna II. Autonómia

Hungaria Litterata

Fejezetek a régi magyar iroda-

lom történetéből

13/1. rész: A magyar nyelvet

írni kezdik (46')

18.05 / PAX

Családfa

2. rész: Törzs (ZMC – 50')

18.45 / Duna II. Autonómia

Magyar első. Az első magyar

óvoda (magyar ismeretterjesztő

sorozat, 2004) (14')

SZERDA

12.06 / Bartók rádió

Orgonaavató koncertek (98')

13.30 / Kossuth rádió

„Te benned bíztunk eleitől fogva...”

Az református egyház felőrája

14.55 / Duna II. Autonómia

Hungaria Litterata

Fejezetek a régi magyar iroda-

lom történetéből

13/2. rész: Szent királyok (43')

18.05 / PAX

Családfa

3. rész: Ágak (ZMC – 50')

20.03 / Petőfi rádió

Gospel (57')

20.05 / mtv

Az aranyember

(magyar film, 1962) (107')

22.00 / Civil rádió

Evangélikus félóra Lackner

Eszter vezetésével

CSÜTÖRTÖK

5.25 / mtv és m2

A Hajnali gondolatok mai adá-

sában Joób Máté evangélikus

lelkészt hallhatjuk.

8.10 / Duna Tv

Élő egyház (26')

10.00 / m2

A családja

Czeizel Endre műsora

15/7. rész: Leonardo da Vinci

11.15 / Hallmark

Tiszta szívből (amerikai-német

vígjáték, 2003) (100')

16.05 / Bartók rádió

Muzsikáló délután

18.05 / PAX

Családfa

4. rész: Rügyek (ZMC – 50')

20.00 / Duna Tv

Ninocska

(amerikai játékfilm, 1939) (106')

PÉNTEK

10.25 / Duna Tv

Mindentudás Egyeteme

Spiró György: Hogyan győz-

nek a provinciák?

A Fogság című regény törté-

nelmi háttéréről (57')

13.20 / PAX

Mit ér az ember, ha zenepedagó-

gus? Dr. Ittész Mihály

19.10 / Bartók rádió

Telemann: A világ bűneiért szen-

vedő és életét áldozó Jézus

Passió Barthold Heinrich

Brockes nyomán (55')

19.25 / Duna Tv

A berni csoda

(német játékfilm, 2003) (114')

20.10 / tv2

Spartacus (amerikai történelmi

akciókalandfilm, 2004)

1. és 2. rész (100' és 83')

SZOMBAT

7.00 / Rádió C (FM 88,8)

Evangélikus félóra Csapó

Krisztián vezetésével

7.30 / Duna Tv

Pocahontas

(amerikai mesefilm, 2000) (46')

12.05 / Duna Tv

Isten kezében – Rendkívüli adás:

Székelly Golgota (50')

16.00 / Duna II. Autonómia

Ezer év szentjei

Szent István (31')

17.45 / PAX

Luther Omnibus 2005

(ZMC – 57')

21.00 / m2

Értelem és érzelem

(angol-amerikai film, 1995) (131')

21.30 / Duna II. Autonómia

Hortobágy

(magyar játékfilm, 1936) (82')

VASÁRNAP

10.04 / Kossuth rádió

Istentisztelet közvetítése Debrecen-

ből, a Fieredi úti új református

templomból

Igét hirdet Sági Endre

lelkész. (56')

12.05 / Duna Tv

Élő egyház (26')

14.25 / mtv

Örömhír

Az evangélikus egyház műso-

rának nézői megtekinthetik

az új békéscsabai oltárképet,

részt vehetnek a békéscsabai

gimnázium ünnepén, vala-

mint betekintheznek a Szom-

bathelyen végzett diakóniai

munkába. (35')

15.00 / PAX

Kiáltás a hegyek közül

(amerikai film, 1986) (76')

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Aki nem cselekszi az igazságot, nem az Istenről van. 1Jn 3,10 (Zsolt 82,3; Lk 15,1-3.11b-32; 1Tim 1,12-17; Zsolt 143) Az Istenhez tartozásunk, a kereszténységünk valódiságát elsősorban nem a szavaink, nem is az istentiszteletnek vagy egyéb gyülekezeti alkalmaknak a látogatottsága bizonyítja, még csak nem is a bibliaolvasás gyakorisága – noha ezek a tevékenységek tagadatlanul keresztény életünk velejárói. Kereszténységünk aranytartálya az igazság cselekvése. Mi az igazság? – kérdezte már Pilátus is. Krisztus így válaszolt egyszer: „Én vagyok az út, az igazság és az élet...” (1Jn 15,6) Aki követi Krisztus szavait és cselekedeteit, az képviseli igazán az Atyát.

Hétfő

Tudjátok, hogy Isten azért jelent meg, hogy elvegye a bűnőket. 1Jn 3,5 (Zsolt 32,3.4.5; Lk 5,27-32; Ef 6,10-17) Naponta szükséges emlékezni a keresztire, az inkarnáció lényegére; Krisztus szeretetére, bűnbocsánatot szerző áldozatára, golygati keresztalárára. Szükséges újra és újra, hogy az ő szeretete járjon át, töltsön be bennünket. Ez az evangélium megnyugtat, reményt, erőt, örömet ad életednek ezen napjára is.

Kedd

Magasztallak, Uram, mert megmentettél. Zsolt 30,2a (1Pt 4,11; 2Móz 32,30-33,1; Ef 6,18-24) Hálaadás és köszönet: Isten-kapcsolatunk meghatározó elemei. A zsolttáros a szabaddításért magasztalja Istent. Milyen sokszor tapasztalunk mi is ilyen szabaddításokat (például kísértésekből, betegségekből, családi problémákból, gondokból, bizonytalanságból, a jövőtől való félelemből, halálból és így tovább)! Magasztalás hangzik a zsolttáros szavában, énekében – hangozzék a mi ajkunkról is!

Szerda

Aki nem marad meg a Krisztus tanításában, abban nincs benne Isten; aki megmarad a tanításban, abban benne van az Atya is, meg a Fiú is. 2Jn 9 (Péld 4,13; 1Jn 5,1-16; Ruth 1,1-22) A Krisztus-hit valódisága, az Isten-kapcsolat komolysága, mélysége, életszerűsége a követésben mutatkozik meg. Abban, hogy naponta hallgatom, olvasom Atyám akaratát, és törekszem megtartására. Aki nem ilyen kapcsolatban él Urunkkal, lehet, hogy ábrándokat kerget...

Csütörtök

Vessétek le a hazugságot, és mondjátok igazat, mindenki a felebarátjának, mivelhogy tagjai vagyunk egymásnak. Ef 4,25 (2Móz 23,7a; Mt 18,15-20; Ruth 2,1-23) Isten sohasem hazudik, és ezt az egyenességet, őszinteséget várja követőitől is. A hazugság a gonosz fegyvere. Az első századokban, a keresztényüldezők idején a mártíroknak csak egy kicsit kellett volna hazudniuk, és életben maradtak volna... Nem tették. Mi se tegyük – aki hisz Krisztusban, vállalja őt mindenféle helyzetben és környezetben. Ha valaki a lelke mélyéig becsületes, nehéz dolga van a kísértőnek. Viszont a hazugságokba hamar belegabalyodhatunk.

Péntek

Állhatatoságotokkal nyeritek meg majd az életet. Lk 21,19 (Mal 3,14; Mt 27,3-10; Ruth 3,1-18) Jézus kitarást kér övétől – a szolgálat, a keresztény élet, a bizonyosságtevés mellett való megmaradást –, miközben külső és belső megpróbáltatások várnak rájuk. Kéri a kitarást, és azt ígéri, velük marad. Ma sem könnyű a komolyan vett Krisztus-követés – nemet mondani arra